

Idrott och hälsa bland flickor

Uppfattningar och erfarenheter bland föräldrar från
Somalia, Eritrea, Syrien och Sverige

Idrott och hälsa bland flickor

Uppfattningar och erfarenheter bland föräldrar från Somalia, Eritrea, Syrien och Sverige

Anders Kassman & Åsa Kneck

Rapport: 2021:1

Delmi rapport 2021:1

Beställning: www.delmi.se

E-post: ju.delmi@regeringskansliet.se

Tryckt av: Elanders Sverige AB

Stockholm 2021

Omslagsfoto: Keith Johnston, Pixabay

ISBN: 978-91-88021-58-8

Förord

Idrottsförbundens roll i det svenska samhället är framträdande och ur ett historiskt perspektiv kan vi se kopplingar med folkhemmets idéer om folkhälsa och motion. Även om idrottsrörelsen historiskt sett främst riktat sig mot vuxna män har mycket skett på vägen och idag deltar såväl kvinnor och män som flickor och pojkar i organiserad idrott. Vikten av fysisk aktivitet för barn och unga är idag väldokumenterad och vi vet att barn och unga som deltar i organiserade idrottsformer upplever ett högre välbefinnande samt har en bättre förmåga att prestera i skolan.

En alltmer stillasittande tillvaro har skapat utmaningar för barn och unga att nå de uppsatta rekommendationerna för fysisk aktivitet. Rollen som den organiserande idrottsrörelsen har i att säkerställa ett brett och ett jämlikt deltagande för att uppnå målen för fysisk aktivitet aktualiseras därmed än mer. Samtidigt upplever den organiserade idrotten utmaningar i hur det jämlika deltagandet ska uppnås och i den här rapporten påvisas att unga flickor med utomeuropeisk bakgrund är en kraftigt underrepresenterad deltagargrupp.

Den här rapporten ger oss viktiga insikter för att förstå bakgrunden till dessa ojämlikheter i barns deltagande i den organiserade idrotten genom att undersöka hur föräldrarna ser på idrottsrörelsen och sina döttrars idrottande. Studien baseras på intervjuer från stadsdelsområdet Hässelby-Vällingby bland föräldrar födda i Syrien, Somalia, Eritrea och Sverige. Rapporten har skrivits av Anders Kassman, docent i sociologi, och Åsa Kneck, medicine doktor med inriktning mot vårdvetenskap, båda verksamma vid Ersta Sköndal Bräcke högskola.

Arbetet med rapporten har följts av Pieter Bevelander, professor i Internationell Migration och Etniska Relationer samt ledamot i Delmis styrelse, och Joakim Palme, professor i statskunskap och ordförande för Delmi. Rapporten har granskats av Susanna Hedenborg, professor i idrottsvetenskap vid Malmö universitet och Jesper Fundberg, fil. dr. i etnologi och lektor vid Malmö universitet. Vid Delmis kansli har

utredningssekreterarna Daniel Silberstein, Sara Thalberg, Caroline Tovatt, Constanza Vera-Larrucea och Suzanne Planchard bidragit till granskningen. Som brukligt i Delmi-sammanhang ansvarar författarna själva för rapportens innehåll, slutsatser och policyrekommendationer.

Stockholm i mars 2021

Joakim Palme

Mattias Wahlstedt

Ordförande Delmi

Kanslichef Delmi

Sammanfattning

Idrottsrörelsen är en väletablerad institution i det svenska samhället som kan ha stor betydelse för barn och ungas fritid och hälsa. Idrotten engagerar också många föräldrar och andra vuxna (så som tränare och ledare), samt förväntas kunna utgöra en viktig arena för integration och jämställdhet. Ett förhållande som uppfattats som problematiskt i den allmänna debatten är det låga deltagandet i idrottsaktiviteter bland flickor som har föräldrar med utomeuropeiskt ursprung.

Syftet med den här rapporten är att kasta ljus över flickors lägre deltagande genom att undersöka hur föräldrar med utomeuropeisk respektive svensk bakgrund ser på idrottsrörelsen och sina döttrars idrottande. I detta syfte genomfördes tio fokusgruppsintervjuer i Hässelby-Vällingby med föräldrar födda i Syrien, Somalia, Eritrea och Sverige. I fokusgrupperna diskuterades frågor rörande föräldrarnas uppfattningar och erfarenheter om idrott, barndom, hälsa och föreningsliv samt skillnader mellan pojkar och flickor i dessa frågor.

Resultaten visade att det fanns många likheter mellan föräldrar födda i olika länder men också att det fanns flera skillnader. Oron gällande den ökade teknikanvändningen och den medföljande risken för fysisk inaktivitet framkom i alla föräldragrupper liksom att vardagen kännetecknades av planering och framförhållning och att tillvaron med barn många gånger upplevdes som stressig.

En tydlig skillnad mellan de svenskfödda och utomeuropeiskt födda föräldrarna var hur de såg på sin egen medverkan i idrottsrörelsen. De svenskfödda var betydligt mer involverade i idrottsföreningarnas verksamhet medan de utomeuropeiskt födda föräldrarna främst såg det som en sysselsättning för barnen och istället hade egna föreningar där de var engagerade. Barnens deltagande i idrottsrörelsen sågs ofta konkurrera med den begränsade tid som familjen hade tillsammans och medförde dessutom ytterligare krav på planering och struktur vilket upplevdes som krävande för de utomeuropeiskt födda föräldrarna. I alla föräldragrupper framkom uppfattningen om barnens fritid som starkt beroende av föräldrarnas möjligheter och resurser där även fritiden i Sverige uppfattades som organiserad, något som

de utomeuropeiskt födda föräldrarna inte var vana vid och många gånger inte heller sympatiserade med. I kombination med förväntan om att även kvinnan ska förvärvsarbeta upplevdes detta som stressande. I grupper av utomeuropiskt födda föräldrar framkom att de istället föredrog att, när tid, ork och lust fanns, på egen hand ta med barnen till de många olika idrottsanläggningar som erbjuds i Sverige.

I alla föräldragrupper framkom att föräldrar uppfattade att det var skillnader mellan pojkar och flickor när det gällde idrottande och hälsa. Pojkar tillskrevs andra egenskaper än flickor och att pojkar också hade mer överskottsenergi som de kunde få utlopp för i idrotten. För pojkar ansågs också idrott vara viktigare som alternativ till dåligt umgänge och för att motverka utvecklandet av olika dåliga vanor, vilket framhölls i alla föräldragrupper. I fokusgrupperna med utomeuropeiskt födda föräldrar beskrevs hur flickor förväntades ta större ansvar i hemmet och fokusera på skolan i högre utsträckning än pojkar. Det fanns kulturella skillnader i hur enskilda idrotter uppfattades där basket och volleyboll ansågs lämpligare för flickor än till exempel fotboll, bland de utomeuropeiskt födda föräldrarna. I resultatet framkom också hur idrottsrörelsens ambitioner att bredda verksamheten tenderade att nå pojkar snarare än flickor. Det uttrycktes också önskemål om större möjligheter till flexibelt deltagande samt riktade insatser till flickor utifrån deras specifika förutsättningar.

Gemensamt i alla fokusgrupper var också att de betonade vikten av trygghet, socialt stöd och kontroll för barns välbefinnande. Men hur detta skulle erhållas uppfattades olika och hängde samman med hur man upplevde tillvaron i stort. Idrottsrörelsen, liksom andra institutioner, som familj och religion, uppfattades kunna bidra till att barnen fick en meningsfull fritid och till att grundlägga goda vanor för livet. Det var tydligt att de utomeuropeiskt födda föräldrarna uppfattade att den sociala kontrollen organiserades på andra sätt i Sverige jämfört med födelseländerna. Det blev särskilt tydligt när det gällde avgränsningen av familjen då de utomeuropeiskt födda föräldrarna beskrev en familjestruktur från födelselandet med mindre tydliga avgränsningar. Denna avgränsning omfattade ofta personer i hela närområdet som kunde vara av betydelse för upplevelsen av trygghet och underlätta barnens fritid. I Sverige uppfattade föräldrarna istället att kontrollen

skedde mer organiserat i planerade och vuxenledda aktiviteter, som till exempel idrott. Deltagande i idrottsrörelsen kunde då fylla en viss funktion, men det handlade då främst om att begränsa barnen i deras fritidssysselsättningar till sådant man trodde att de mådde bra av. Detta gällde företrädesvis för pojkar. För flickor utgjorde detta snarare ytterligare ett skäl till att inte delta i idrott eftersom detta ofta innebar att lämna tryggheten i hemmet.

Författarna konstaterar att ett breddat deltagande i idrottsrörelsen väcker frågor som inte bara handlar om idrottsrörelsens egen organisation utan också om normer, värderingar, upplevelse av tryggheten i sitt närområde samt familjens resurser. I likhet med internationell forskning, är resultaten från studien ett exempel på hur flickors deltagande i idrott är beroende av fler faktorer än pojkars. Utifrån resultaten föreslås tre åtgärder för ett ökat deltagande i barn- och ungdomsidrotten. Först är det centralt att arbeta aktivt med att introducera idrottsrörelsen, vilket kan ske genom samarbeten med andra lokala föreningar. Vidare kan ett fortsatt deltagande stöttas genom att minska kraven på föräldrars personliga deltagande, exempelvis genom introducerandet av ledsagare vilka kan hjälpa barnen att ta sig till och från träningen. Slutligen föreslås initierandet av flexibla familjeinriktade aktiviteter, dessa kan möjliggöra för ett ökat deltagande samt kombinera familjetid med fysisk aktivitet.

Summary

The sports movement is a well-established institution in Swedish society that can be of great importance for children and young people's leisure and health. Sports also engage many parents and other adults (such as coaches and leaders) and is expected to be an important arena for integration and gender equality. In the public debate it has been considered problematic that girls with parents with non-european origin participate less in sports than others.

The aim of this report is to shed light on girls' lower participation by examining how parents with non-European and Swedish background view the sports movement and their daughters' sports participation.

To answer the research question ten focus group interviews were conducted in Hässelby-Vällingby among parents born in Syria, Somalia, Eritrea and Sweden. In the focus groups, questions regarding the parents' perceptions and experiences about physical activity, organized sports, childhood, and health as well as the differences between boys and girls regarding these issues were discussed.

The results showed that there were many similarities between parents born in different countries but also that there were several differences. Concerns about the increased technology use, screen time, and the accompanying risk of physical inactivity were present in all parent groups, as well as the fact that everyday life was characterized by planning and anticipation and that living with children was often stressful, were some of the things that emerged in all focus groups.

A clear difference between the Swedish-born and non-European-born parents was how they viewed their own participation in the sports movement. The Swedish-born were significantly more involved in the activities of the sports associations, while the non-European-born parents mainly saw it as an activity that only involved the children and instead had their own associations where they were involved. The children's participation in the sports movement was often seen to compete with

the limited amount of time the family had together and also brought additional demands on planning and structure, which was perceived as demanding. In all parent groups, the notion of children's leisure time emerged as strongly dependent on the parents' opportunities and resources, where even leisure time in Sweden was perceived as organized, something that the non-European-born parents were not used to and many times did not sympathize with. In conjunction with the expectation that the women should also gain employment, this was perceived as stressful. In groups of non-European-born parents, they found that they preferred, when there was time, energy and desire, to take the children on their own to the many different sports facilities offered in Sweden.

In all groups of parents it emerged that parents perceived that there were differences between boys and girls when it came to sports and health. Boys were attributed to traits other than girls and that they had more surplus energy that they could put out in sports. For boys, sports were also considered to be more important as an alternative to bad behavior and to counteract the development of various bad habits, which was emphasized in all parent groups. The focus groups with non-European-born parents described how girls were expected to take more responsibility at home and focus on school to a greater extent than boys. There were cultural differences in how individual sports were perceived where basketball and volleyball were considered more appropriate than, for example, soccer for girls among the non-European-born parents. The result also revealed how the sports movement's ambition to broaden its business tended to reach boys rather than girls. There were also requests regarding greater opportunities for more flexible participation as well as opportunities for more targeted interventions for girls based on their specific conditions.

Common in all focus groups was also that they emphasized the importance of safety, social support and control for children's well-being. But how this was to be obtained was perceived differently and was related to how one experienced life in general. The sports movement, as well as other institutions such as family and religion, were perceived to be able to contribute to giving children meaningful leisure time and to establishing good habits for life. It was clear that the non-European-born parents perceived that social control was organized in other ways in Sweden compared to

the countries of birth. It became especially clear when it came to the demarcation of the family when the non-European-born parents described a family structure from the birth country with less clear delineations that often included people throughout the local area that could be of significance for the experience of safety and facilitate children's leisure time. Instead, in Sweden, parents perceived that control was more organized in planned and adult-led activities, such as sports. Participation in the sports movement could then fulfill a certain function, but it was mainly about limiting the children in their leisure activities to the ones they felt good about. This was preferable for boys. For girls, this was rather another reason for not participating in sports as this often meant leaving the safety of the home.

The authors state that a broader participation in the sports movement raises questions that are not only about the sports movement's own organization but also about norms, values, experience of security in their immediate area and family resources. Similar to international research, the study provides examples of how girls 'participation in sports depends on more factors than boys'. From the report, three recommendations are made to widen the participation in children's and youth sports movement. Firstly, it is central to actively work to introduce the sports movement, which can be done in cooperation with other local associations. Furthermore, a continued participation in the sports movement can be supported by decreasing the demands of parents regarding participation, an example of this could be the introduction of companions that help children to get to and from practices. Finally, we suggest initiating flexible family-oriented activities that allow for families to combine time spent with the family with physical exercise.

Innehåll

Sammanfattning	i
Summary	iv
1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar.....	3
3. Vetenskapligt perspektiv och analytiska begrepp.....	5
Institutioner och relationer	6
Social kontroll och socialt stöd	7
Integration.....	8
4. Tidigare forskning.....	9
Levnadsförhållanden, erfarenheter och uppfattningar.....	9
Svensk idrottsrörelse och dess förväntade mervärden.....	11
Föräldrars uppfattningar om föreningsidrott.....	13
Integration genom idrott.....	15
Flickors idrottande	16
Rapportens kunskapsbidrag.....	19
5. Metod och material	21
Frågeområden och referensgrupper	22
Studieområde	24
Rekrytering av deltagare.....	26
Analysstrategi.....	28
6. Resultat	31
Tema 1. En inrutad, anonym och kravfylld tillvaro	31
Tema 2. Fysisk aktivitet, hälsa och föreningsliv	38
Tema 3. Könsspekter av betydelse för utövande av fysisk aktivitet och idrott	47
Tema 4. Föräldrarnas förslag på åtgärder för breddat deltagande i idrottsrörelsen	52

7. Allas lika möjligheter till idrottande – hinder och handlingsalternativ	57
Hur uppfattar föräldrar barn- och ungdomsidrottens organisation?	58
Vilken betydelse har föräldrarnas föreställningar av barndom, idrott och hälsa för pojkar och flickors idrottande?	61
Vilka utmaningar uttrycks när det gäller ett likvärdigt deltagande i den svenska idrottsrörelsen?	63
Policyrekommendationer för ökat deltagande i barn- och ungdomsidrotten	68
Referenser	70
Bilaga 1	80
Schema över analysförfarandet med exempel på meningsbärande enhet, kondensering, kod, kategori och område	80
Bilaga 2	81
Metoddiskussion	81
Förteckning över tidigare publikationer	87

Figurer och tabeller

Tabell 1. Deltagare i fokusgrupperna	21
Tabell 2. Associationsord som användes i fokusgruppsintervjuerna	24
Tabell 3. Deskriptiva data om deltagarna i fokusgrupperna	28
Tabell 4. Teman och tillhörande kategorier	30

1. Inledning

I Sverige har människors fritid och idrottande under de senaste 100 åren blivit en del av den svenska folkrörelsen med målet att skapa förutsättningar för allas lika möjligheter till en aktiv fritid. Idrottsrörelsen får statliga bidrag på drygt två miljarder kronor årligen men stöttas även av kommunala bidrag genom att, bland annat, kommunerna ansvarar för uppbyggnad och underhåll av idrottsanläggningar. Organisatoriskt drivs idrottsrörelsen i stor utsträckning av ideella föreningar, vilket för barn- och ungdomsidrotten betyder att föräldrarna ställer upp som tränare, ansvarar för praktiska frågor och stöttar verksamheten ekonomiskt genom att ställa upp på evenemang samt försäljning av fika, lotter och annat. Idrottsrörelsen är med andra ord en väletablerad institution i det svenska samhället som tack vare sin bredd kan bidra till en aktiv fritid bland barn och unga. Det folkliga engagemanget styrks av forskning som visar att organiserad idrott har en viktig betydelse i barn och ungas tillvaro genom att bidra till att skapa meningsfull sysselsättning, fysisk aktivitet, dagliga rutiner och till att hitta nya vänner. Barn och unga som idrottar regelbundet och organiserat har visat sig skatta högre välbefinnande, färre depressiva symtom samt bättre förmåga att prestera och tillgodogöra sig undervisningen i skolan än andra barn (Dodge & Lambert, 2009; MUCF, 2014; Tremarche et al., 2007). Dessutom når barn och unga, som är föreningsaktiva i idrottsrörelsen, i större utsträckning de uppsatta rekommendationerna för fysisk aktivitet än de som inte är med i föreningsidrotten (Blomdahl, 2017; Taverno Ross et al., 2012).

Samtidigt visar undersökningar att vissa grupper av barn och ungdomar deltar i betydligt lägre utsträckning än andra vilket innebär att det finns många olika anledningar att studera bakgrunden till detta. Flickor har vid upprepade kartläggningar visat sig delta i lägre utsträckning än pojkar och flickor med utländsk bakgrund¹ i betydligt lägre utsträckning än andra grupper av barn och unga² (MUCF, 2014; Riksidrottsförbundet, 2010; Statistiska centralbyrån, 2016).

Bland barn och unga i åldrarna 10–18 år är det så många som 66 procent som uppger att de idrottar minst en dag i veckan. För flickor med utländsk bakgrund framkommer olika siffror i olika rapporter men gemensamt är att andelen är signifikant lägre, deras deltagande är endast 41 procent enligt Statistiska centralbyrån (2016). Enligt MUCF (2014) deltog 52 procent av de yngre flickorna med svensk bakgrund medan siffran för dem med utländsk bakgrund var 22 procent och endast 11 procent för utlandsfödda flickor. I rapporten "Idrott och integration" anges att 31 procent av flickor med utländsk bakgrund är delaktiga i föreningsidrotten vilket kan jämföras med 47 procent bland flickor med svensk bakgrund och 52 procent bland pojkar med utländsk bakgrund (Riksidrottsförbundet, 2010).

Eftersom idrottsrörelsen, med dess starka kopplingar till övriga folkrörelser och folkhälsa, är så pass institutionaliserad i det svenska samhället kan deltagande uppfattas som normativt för alla, att det uppstår en samhällelig förväntan om att alla barn ska delta (Pripp et al., 2005). Samtidigt är uppfattningar om idrott, barn- och familjekontextuella. Människor som kommer till Sverige från andra delar av världen behöver inte dela de uppfattningar och traditioner som idrottsrörelsen i Sverige förknippas med. Internationella kartlägningsstudier som World Values Survey visar till exempel att vi i Sverige, åtminstone sedan början av 1980-talet, när mätningarna började, haft möjlighet att ägna fritiden åt självförverkligande aktiviteter medan i många andra delar av världen fokuserar människor främst på överlevnad (Inglehart, 2010).

För att bidra med kunskap om varför flickor med utländsk bakgrund deltar i lägre utsträckning än andra barn och ungdomar riktar rapporten fokus mot hur föräldrars skilda erfarenheter och uppfattningar kan utgöra en bakomliggande orsak till detta, samt ger förslag till hur skillnaderna skulle kunna minskas.

Slutnoter kapitel 1

1. I det följande används Statistiska centralbyråns (SCB) definition av utländsk bakgrund: person som är utrikesfödd, eller inrikesfödd med två utrikesfödda föräldrar.
2. Fortsättningsvis används uttrycket "barn" i rapporten och avser då gruppen barn och unga i åldern 6–18 år.

2. Syfte och frågeställningar

Tidigare forskning visar att flickor – särskilt flickor med utlandsfödda föräldrar – har ett lägre deltagande inom barn och ungdomsidrotten än pojkar. Vi vet också att föräldrar generellt sett har en stor påverkan på barns fritid, för deras fysiska aktiviteter och deltagande i organiserad idrott, även om andra faktorer naturligtvis också spelar in. I Sverige finns en lång tradition av att bedriva barn- och ungdomsidrotten via ideella föreningar och att satsa på att bredda möjligheterna till ett likvärdigt deltagande oavsett bakgrund och hemförhållanden. Något som uppfattats som problematiskt i den allmänna debatten är det särskilt låga deltagandet bland flickor som har föräldrar med utomeuropeiskt ursprung. Syftet med den här rapporten är att kasta ljus över flickors lägre deltagande genom att undersöka hur föräldrar med utomeuropeisk och med svensk bakgrund ser på idrottsrörelsen och sina döttrars idrottande.

Rapporten besvarar följande frågor:

1. Hur uppfattar föräldrar barn- och ungdomsidrottens organisering?
2. Vilken betydelse har föräldrarnas föreställningar om barndom, idrott och hälsa för flickors, och för pojkars, idrottande?
3. Vilka utmaningar uttrycker föräldrarna när det gäller ett likvärdigt deltagande i den svenska idrottsrörelsen?

För att kunna uppnå studiens syfte har vi valt att intervjua föräldrar i Sverige som är födda och uppvuxna i Eritrea, Somalia, Sverige och Syrien. I fokus för intervjuerna stod frågor om erfarenheter och tankar om barndom, hälsa, idrott samt pojkar och flickors fritidsaktiviteter.

3. Vetenskapligt perspektiv och analytiska begrepp

Rapporten tar sin utgångspunkt i relationell sociologi vilket möjliggör att analysera uppkomst och bevarande av strukturella skillnader med bas i individers erfarenheter och uppfattningar. Relationell sociologi utgår från att mänskligt handlande, som idrottande och engagemang i idrottsrörelsen, varken kan förklaras utifrån en enskild individs horisont eller från en rent strukturell nivå (Emirbayer & Desmond, 2015). Även om rapporten är baserad på en undersökning av föräldraperspektiv så är vi inte i första hand intresserade av enskilda individers eller olika befolkningsgruppers olika egenskaper utan primärt av de relationer som uppstår mellan individer och organisationer i skilda institutionella sammanhang. På detta sätt kan vi också kringgå en låsning kring ett ”vi-och-dem”-tänkande som mycket forskning och policy om invandring och integration riskerar att hamna i (de los Reyes & Kamali, 2005). Invandrare från olika länder och med olika bakgrund utgör en heterogen befolkningsgrupp och forskningsprojektet går inte ut på att finna unika gemensamma egenskaper bland dessa. Fokus är istället att undersöka hur deras relationer till andra människor, organisationer (som olika idrottsklubbar), och institutioner (som idrottsrörelsen), ser ut i deras nya hemland Sverige. Inom den relationella sociologin betonas att individer, grupper, organisationer och institutioner är i ständig förändring, och forskningen intresserar sig för hur individers handlingsval sker i institutionella kontexter och återskapar strukturen (Crossley, 2011). Individer som emigrerar till ett annat land förlorar nätverk och relationer i och med flytten men de tar samtidigt med sig vanor och levnadsmönster från ursprungsländerna, och det kan ta tid att socialiseras in i den nya institutionella kontexten. De svenska institutionerna är liksom alla institutioner trögrörliga men förändras så sakte-liga i och med möten med nya befolkningsgrupper (Donati, 2013). Den svenska idrottsrörelsen med dess starka anknytning till folkrörelsemodellen, förebyggande folkhälsoarbete, särskilda demokratiska former och finansieringsstrategier skiljer

sig från motsvarande institutioner i de länder där många av de intervjuade i denna undersökning vuxit upp (Pallin, 2012; Benn et al., 2011).

Institutioner och relationer

På en övergripande nivå inom samhällsvetenskapen kan en institution förstås som en sammansättning av komplexa strukturer bestående av människor, idéer och traditioner (Ahrne, 2014). Den kan antingen regleras av formella lagar eller bestå av informella vanor och traditioner. En institution kan utgöras av stommen i ett samhälle, som staten, marknaden, eller vetenskapen, eller ner till mindre enheter så som en familj. I Sverige kan den organiserade idrottsrörelsen förstås som en institution kopplad till idéer och föreställningar om idrott som en naturlig del av en god barndom. En vana och tradition av deltagande för unga och föräldrar i idrottsrörelser finns alltså i Sverige. Kännetecknande för en institution är att den möjliggör relationer och samarbete mellan människor i och med att de ansluter sig och därmed accepterar de normer och regler som är giltiga för den specifika institutionen.

Ett aktivt och regelbundet deltagande hos både föräldrar och barn i organiserad idrott kan ge förutsättningar för upprätthållandet av olika relationer. Det kan också ge förutsättningar för en socialisering i förståelser om hur man är en god förälder och samhällsmedborgare. I och med att man är en del av en institution blir den enskilde synlig för de andra deltagarna och, menar Ahrne (2014), därmed öppen för påverkan och förändring. Föräldrars och barns deltagande i idrottsrörelsen kan i och med det förstås som en acceptans av de idéer och traditioner som finns i samhället. Samtidigt kan personens aktiva deltagande också förstås av andra som att den personen uppfyller de förståelser och förväntningar som finns. Inom forskningen beskrivs olika mekanismer som kan uppstå genom sociala relationer och som har betydelse för personers hälsa (Thoits, 2011). Social kontroll, socialt stöd och integration hör till de mest centrala mekanismerna inom idrott och föreningsliv (Kassman & Kneck, 2018) och tack vare att idrottsrörelsen är en så väletablerad institution i Sverige har dessa mekanismer genom åren införlivats i många föräldrars uppfattningar och erfarenheter om idrott. Idrott förknippas oreflekterat med

dessas mekanismer bland många som är födda och uppvuxna i Sverige eftersom så många fritidsvanor har präglats av deltagande i idrottsrörelsen. Det är också i kraft av dessa mekanismer som många forskare, politiker och andra har argumenterat för idrottens möjliga positiva effekter på hälsa och välbefinnande. Här vill vi därför ge en kort introduktion av vad de kan innebära inom idrottsrörelsen.

Social kontroll och socialt stöd

Social kontroll definieras inom sociologin som de processer och mekanismer som medför att medlemmar i en grupp handlar i enlighet med rådande regler, normer och värden. Två typer av social kontroll finns. *Extern kontroll* är straff och belöningar som styr beteenden. *Intern kontroll* är de processer genom vilka individen internaliserar de dominerande normer och värdena och gör det till sitt naturliga preferens- och beteendemönster (Larsson & Engdahl, 2011). I den här rapporten diskuteras framför allt den interna kontrollen som kan utgöras av dels tillämpningen av de regler och principer som finns inom idrottsrörelsen samt de normer och preferenser som finns inom olika grupper av människor.

Begreppet socialt stöd är idag ett centralt begrepp inom hälsoforskning (Thoits, 2011). En vanlig definition är att socialt stöd är synonymt med att individer inom ett socialt nätverk ger och får stöd av varandra, exempelvis genom omsorg, uppskattning, och praktisk hjälp. En annan term för detta är informellt stöd som skiljer sig från ett så kallat formellt stöd som utgörs av professionella, till exempel socialsekreterare, kuratorer, gode män med mera, som anlitas för att ge stöd åt en individ.

Idrottsrörelsen och den enskilde individens sociala nätverk kan utgöra både social kontroll och socialt stöd. Idrottsledaren i den lokala föreningen kan både ha en uppfostrande och tillrättavisande roll exempelvis gällande språkbruk men kan också bidra med känslomässigt stöd när ett barn befinner sig i en turbulent livssituation. Likväl kan den enskilda förälderns sociala nätverk både stötta i emotionella och praktiska göromål men också lägga sig i hur hen uppfostrar sina barn.

Integration

Integration är ett komplext begrepp där det inte råder en samlad konsensus kring dess definition (Castles et al. 2001). I den vardagliga debatten kopplas integration oftast ihop med vad som kan förstås som ekonomisk integration, det vill säga den enskildes situation på arbetsmarknaden och förmågan till egenförsörjning. I den här studien förstås begreppet primärt som en tvåvägsprocess. Den första processen är förutsättningarna och de faktiska möjligheterna för den utlandsfödde att åtnjuta och få tillgång till de basala rättigheterna i ett samhälle, som medborgarskap och social trygghet, men även tillgång till bostad, utbildning, arbete och hälsa. Den andra processen är den ömsesidiga anpassningen mellan personer (Ager & Strang, 2008). Denna tvåvägsprocess ger en förståelse av integration som inte enbart handlar om att en person med utländsk bakgrund ges möjligheter att bli delaktig i samhället. Det handlar också om att de med svensk bakgrund både accepterar att nya individer, eller grupper av individer, inkluderas och att samhället förändras genom denna inkludering. Definitionen av integration används i denna undersökning för att förstå de upplevda hindren för de olika intervjupersonerna och deras känsla av tillhörighet och acceptans i dessa sammanhang.

4. Tidigare forskning

Det finns omfattande svensk och internationell forskning som berör barns och ungas idrottande. I denna forskningsöversikt riktas fokus framförallt mot aktuell forskning gällande hur föräldrars levnadsförhållanden, erfarenheter och uppfattningar påverkar barnens idrottande och fysiska aktivitet, forskning om den svenska idrottsrörelsens särart och förväntade mervärden samt forskning om könsskillnader när det gäller deltagandet i barn- och ungdomsidrott. Vi har särskilt fokuserat på forskning som har ett föräldraperspektiv eftersom det är detta perspektiv som vi undersöker.

Levnadsförhållanden, erfarenheter och uppfattningar

Tidigare studier har visat att bakgrunden är svåröverkådlig för skillnader i barns fysiska aktivitet och idrottande. Två systematiska översikter som tillsammans inkluderade 221 vetenskapliga artiklar visade att barns fysiska aktivitet och stillasittande kunde förklaras av ett hundratal olika faktorer och att kultur, religion och kön var viktiga aspekter som hade en växelverkande betydelse (Langøien et al., 2017; Lindsay et al., 2017). Andra studier har framhållit faktorer som föräldrarnas socioekonomiska situation, utbildningsnivå, egna vanor av fysisk aktivitet, stillasittande och skärmtid samt föräldrarnas uppfattningar om betydelsen av fysisk aktivitet som direkt relaterade till barnens grad av fysiska aktiviteter och idrottande. Även praktiskt stöd från föräldrarna har visat sig vara av betydelse för barnens idrottande, exempelvis gällande transport, att betala avgifter, uppmuntran och anmälan till olika aktiviteter (Eime, et al., 2013; Highland et al., 2016). En europeisk kartläggningsstudie med deltagare från åtta olika länder visade att barn med inhemskt födda föräldrar och föräldrar med högre utbildning och socioekonomisk

status var de som var mest fysiskt aktiva (Brug et al., 2014). En liknade slutsats presenterades i Stockholms stads rapport "Skillnadernas Stockholm" där risken för fysisk inaktivitet beskrevs som särskilt stor bland barn med svaga socio-ekonomiska förutsättningar i kombination med utländsk bakgrund. Särskilt gällde detta för flickor (Bremberg et al., 2015). Andra studier fokuserade på betydelsen av kulturella faktorer i relation till graden av fysisk aktivitet, samt hur aktiviteterna skiljde sig åt mellan olika etniska grupper. Familjevärderingar, familjens rutiner och syn på uppfostran angavs som bidragande förklaringar till barnens aktivitetsnivåer (Kepper et al., 2016; Pang, Macdonald & Hay, 2015; Shen et al., 2017; Trigwell et al., 2015). Även bristande kunskap om betydelsen av fysisk aktivitet för hälsan bland olika minoritetsgrupper har beskrivits som en bidragande orsak till lägre grad av idrottande och motion (Caperchione et al., 2009; Lawton et al., 2006).

En holländsk studie visade att barn till infödda holländare vistades betydligt mer utomhus, vilket inkluderade fysisk aktivitet, i jämförelse med barn i Holland vars föräldrar var födda i Turkiet. I intervjuer framgick det att de holländskt födda föräldrarna ansåg att det är en social norm att skapa förutsättningar som inkluderade fysisk aktivitet utomhus för barn, något som inte framkom på samma sätt bland de turkiskt födda föräldrarna (Kocken et al., 2012). Väder, utbud av aktiviteter samt upplevelsen av trygghet i närområdet var också av betydelse för barnens utövande av fysisk aktivitet. Oro över barnens säkerhet, bristande tillit och avsaknad av sammanhållning i bostadsområdet bidrog till att barnen var mindre fysiskt aktiva (Boxberger & Reimers, 2019; Kepper et al., 2016; Loukaitou-Sideris & Sideris, 2010; Wutich et al., 2014). Föräldrars upplevelse av sin egen livssituation och möjlighet att påverka sin tillvaro har också visat sig ha betydelse för barns utövande av fysisk aktivitet (Lindsay et al., 2018; Lindsay et al., 2017; Thompson et al., 2010; Taverno et al., 2018; Kepper et al., 2016).

En engelsk studie som i flera avseenden liknade undersökningen i denna rapport, innehållande fokusgrupper med föräldrar från sex olika födelseländer inklusive infödda briter, visade att många likheter fanns mellan olika föräldragrupper, oavsett etnicitet (Trigwell et al., 2015). Exempelvis framhölls vikten av fysisk aktivitet för barnens hälsa och välbefinnande, oron för att anstränga barnen för mycket samt en

tilltro till att den fysiska aktiviteten som erhöles i skolan räckte för att nå de uppsatta riktlinjerna kring fysisk aktivitet. Den främsta skillnaden mellan grupperna var att man hade olika syn på vad som utgjorde fysisk aktivitet, vilket kunde röra sig om allt från generell rörelse till organiserad och planerad idrottsverksamhet. Föräldrar från Bangladesh, Somalia och Jemen med muslimsk tro uppfattade uppmuntrandet av fysisk aktivitet bland barn som en västerländsk tradition som kunde vara svår att anamma på grund av religiösa värderingar. Fysisk aktivitet uppfattades också konkurrera med barnens redan fyllda scheman av föräldrar från Kina, Bangladesh och Jemen där skolarbete, hemspråksundervisning, andra skolåtaganden, religionsundervisning ansågs som viktigare av föräldrarna. Brist på transportmöjligheter upplevdes som ytterligare ett hinder (Trigwell et al., 2015).

Svensk idrottsrörelse och dess förväntade mervärden

Idrottsrörelsen har en lång historia i Sverige, liksom i övriga Norden, samt Europa, USA och andra anglosaxiskt påverkade länder. I Sverige och övriga Norden binds ofta idrottsrörelsen nära samman med de klassiska folkrörelserna som siktar mot ett breddat deltagande, demokratiska beslutsprocesser och förebyggande folkhälsoarbete, vilket ger idrottsrörelsen en nordisk särprägel som inte är lika spridd i andra länder (Pallin, 2012).

Forskningen visar att även om barn ägnar en allt större del av sina lediga stunder till så kallad skärmtid vid datorer, telefoner och TV, så utgör föreningsdeltagande fortsatt ett viktigt inslag i deras fritid. Men föreningsdeltagandet påverkas, precis som barns fysiska aktivitet, av föräldrarnas socioekonomiska status och levnadsförhållanden. Också i Sverige är barn från socioekonomiskt starkare bostadsområden i högre grad delaktiga i idrottsrörelsen (Norberg et al., 2019). Även om olika mätningar skiljer sig åt, så kan det konstateras att över hälften av barnen i åldern 10–18 år idrottar i föreningsregi minst en dag i veckan, stora skillnader finns dock mellan olika grupper (MUCF, 2014; Riksidrottsförbundet, 2010; Statistiska cen-

tralbyrå, 2016). En nyligen utkommen rapport visade att deltagandet var hela 80 procent bland 15-åringar som omgavs med vad som beskrevs som högt utbildnings- och ekonomiskt kapital, men att siffran för 15-åringar som omgavs med lågt kapital var 30 procent. Utbildningskapital relaterade till både föräldrarnas och barnets utbildningsbakgrund och gymnasieval medan ekonomiska kapital handlade om boendeform samt ägande av exempelvis sommarstuga, båt och annat (Dartsch, 2019). Det är en trend, inte bara i Sverige utan i många västländer, att den organiserade idrotten blir allt vanligare men att flickor deltar i lägre utsträckning än pojkar. Studier visar att flickor från olika minoritetsgrupper deltar i betydligt lägre utsträckning än flickor från majoritetssamhället (Agergaard et al., 2016; Elling & Claringbould, 2005; Elling & Knoppers, 2005; Elofsson et al., 2014; Nielsen et al., 2013; Zacheus, 2010).

Den självklara roll som idrottsrörelsen i Sverige länge har haft visar sig också genom ett antal forskningsstudier och kartläggningar som enbart utgår från deltagande i den organiserade föreningsidrotten som mått på fysisk aktivitet (Besharat Pour et al., 2014; Norberg et al., 2019). Undantag finns, exempelvis rapporten "Ung livsstil Malmö" som mäter fysisk aktivitet utifrån fyra olika kriterier, där de även tittat på andra organisationsformer. Samtidigt kommer även den rapporten till samma slutsats som övriga, det vill säga, att i dagens Sverige är deltagande i organiserad föreningsidrott nästintill ett måste för att nå uppsatta rekommendationer för fysisk aktivitet (Blomdahl, 2017). Att den organiserade idrotten utgör ett betydande inslag i barns tillvaro kan också utläsas av det stora antalet träningstillfällen som rapporteras till Riksidrottsförbundet. Under 2016 inrapporterades 59 miljoner träningstillfällen för barn och ungdomar i åldersgruppen 7–25 år.

I Sverige beskrivs deltagande i idrottsrörelsen ibland som en förlängning av familjen eftersom hela familjer och ibland hela släkter kan engagera sig (Olsson, 2007). Barnidrotten har starka propåer om engagemang från föräldrar, många klubbar har i sina policydokument och på webbplatser formuleringar om att det finns en förväntan på en aktiv förälder per deltagande barn. Föräldrarna förväntas delta med olika typer av frivilliga insatser som att skjutsa till matcher och träningar, samt bidra till kostnaderna via försäljning av till exempel kaffe, lotter med mera. Det är vanligt att föräldrar även är de som utgör ledar- och tränarstaben. Samtidigt visar tidigare

forskning att ideellt arbete inom idrottsrörelsen inte är speciellt frivilligt. Om andra föreningar erbjuder möjligheter att engagera sig ideellt så kan man inom barn- och ungdomsidrotten istället prata om en ofrånkomlighetsstruktur. Där särskilt kvinnor har visat sig delta, inte av eget intresse utan för att det krävs för deras barns möjlighet att få delta (Olsson, 2007).

Den svenska idrottsrörelsen förväntas att utöver rent idrottsligt även ge andra bidrag till samhället i form av olika mervärden (Norberg et al., 2019). Bland annat benämns sådana mervärden som föreningsfostran, vid sidan av tävlingsfostran. Att idrottsrörelsen förväntas bidra med en mängd mervärden till samhället är inget nytt. När idrottsrörelsen en gång i tiden växte fram och började erhålla statligt ekonomiskt stöd fanns tydliga förväntningar om att minska risken för unga att hamna i olika typer av sociala problem. Under tidigt 1900-tal var fokus på att motverka "omoraliskt leverne" där de unga sågs anamma ett annat sätt att leva än tidigare generationer i och med ökad tillgång till de då moderna företeelserna som dansbanor, caféer och bio. Idag handlar de omtalade mervärdet främst om bidrag till den fysiska och psykosociala folkhälsan och att vara en arena för integration.

Föräldrars uppfattningar om föreningsidrott

Vi vet förhållandevis lite om vad föräldrar i Sverige anser om de olika förväntade mervärdena och hur de uppfattar idrottsrörelsen och dess särart. De studier som finns är med föräldrar som har sina barn i den organiserade idrotten, men vi har inte hittat någon undersökning som tar upp hur föräldrar vars barn inte deltar i idrottsrörelsen ser på dessa frågor. Ganska förväntat så har föräldrar som har sina barn i den organiserade idrotten positiva förväntningar på barnens deltagande. I en studie med norska föräldrar framkom att de såg idrott som en naturlig del av en lycklig barndom och att idrotten hängde samman med en hälsosam livsstil. Det uppfattades också vara en del av ett föräldraskap att vara delaktig i barnens fritidsaktiviteter (Stefansen et al., 2018). I en annan norsk studie där föräldrar

intervjuades om sina barns deltagande i idrottsrörelsen framkom positiva förväntningar som sträckte sig utöver den fysiska aktiviteten. Det poängterades att barnen utvecklade förmågor som de skulle ha nytta av senare i livet och att det var bra för barnens mentala, personliga och känslomässiga utveckling. Föräldrarna, som själva vuxit upp med idrottsrörelsen menade att de upplevde både krav och förväntningar på sig själva som föräldrar att barnen skulle delta i idrottsrörelsen eftersom det ansågs vara en självklar del av en bra uppfostran och god barndom. Att engagera sig i idrottsrörelsen som förälder ansågs också självklart, och föräldrarna framhöll att det var ett sätt för barn och föräldrar att utvecklas tillsammans för att dela tid och intresse med varandra (Strandbu et al., 2019b). Samtidigt visade en nordamerikansk studie med föräldrar från olika kulturella bakgrunder att de värdesatte olika saker med sina barns idrottande. Vikten av disciplin och tävling skattades som viktigare av afroamerikanska pappor än övriga föräldrar. Förutom etnicitet visade studien att även barnens ålder, föräldrarnas egen ålder och socioekonomiska status påverkade vad de skattade som viktigt med barnens idrottande (Mirehie et al., 2019). Möjligheterna att organisera familjens övriga schema för att möjliggöra barnens idrott skattades som viktigt av alla föräldrar oavsett etnicitet.

I en engelsk studie med föräldrar till pojkar i en fotbollsklubb med särskilt uttalad ambition om att vara mångkulturell, uppgav föräldrar med olika etnisk bakgrund, att de hoppades på att barnen skulle få ett större kontaktnät genom klubben. Som arbetslös och utlandsfödd framhölls detta som särskilt viktigt av föräldrar som själva upplevde att de hade svårt att hjälpa sina barn in på arbetsmarknaden. Samtidigt framkom att de invandrade föräldrarna upplevde att de själva inte deltog på samma villkor som de engelskfödda föräldrarna. De delade inte samma tradition kring idrotten och även om föräldrarna försökte medverka vid sociala tillställningar som ordnades via klubben så kändes det främmande för dem. De kunde också bli ifrågasatta av personer från det egna födelselandet som var undrande inför att de lät sina barn delta i fotboll, som betraktades som en engelsk sport (Cockburn, 2017).

Integration genom idrott

I en norsk studie framkom det att idrott kunde fungera som en arena för nätverkskapande och integration men främst bland de som redan hade mycket gemensamt och mer sällan mellan deltagare som stod längre ifrån varandra. Studien visade att unga muslimska kvinnor fick nya nätverk genom sitt deltagande men att dessa nätverk främst bestod av flickor med samma bakgrund. Kontakt med etniska norskor skedde främst när de möttes som motståndare under tävling, vilket i studien framhölls som en potentiell risk att öka motsättningar mellan grupperna (Walseth, 2008). På liknande sätt framgick det genom observationer att barnen främst integrerades med barn med samma etnisk bakgrund eller bostadsområde och att en aktiv styrning behövdes för att skapa förutsättningar för integration (Cockburn, 2017).

Det förekommer i Sverige, Norden, Europa, liksom i andra delar av västvärlden att personer från samma land, etnicitet eller kultur på egen hand, eller med stöd från samhället, startar egna idrottsverksamheter. Personer som deltar i idrottslag, föreningar eller klubbar med enbart medlemmar från samma etnicitet har visat sig ha skattat högre känsla av tillhörighet, samhörighet och socialt stöd både inom ramen för idrottandet och utanför än deltagare i motsvarande verksamheter med etnisk mångfald. Samtidigt finns beskrivet att denna typ av organisering tenderar att öka motsättningar mellan olika grupper samt förstärka segregation och främst vara riktad till män (Elling & Claringbould, 2005; Kim et al., 2016; Spaaij & Broerse, 2018). En av dessa studier, som utgick från både kvinnliga och manliga deltagare, visade att denna typ av verksamhet för koreanska migranter i USA utgjorde en tryggtillvaro där deltagarna inte behövde konfronteras med den stress som de annars upplevde relaterat till språk, kulturella normer och bristande nätverk. Framför allt kvinnorna beskrev att det fanns få andra möjligheter för dem att delta i idrott, och de gånger de gjort det i andra sammanhang så upplevde de social exkludering (Kim et al., 2016).

En forskningsöversikt visade att särskilt asiatiska kvinnor från muslimska länder upplevde kulturella och religiösa hinder för deltagande, medan afrikanska kvin-

nor rapporterade större erfarenheter av mer öppen diskriminering och rasism inom idrottsklubbarna. Författarna till studien menade att resultaten kunde tolkas som att idrottsföreningarna omedvetet eller medvetet utestängde minoriteteters deltagande. Samtidigt konstaterade författarna att det låga antalet studier om minoritetskvinnors deltagande i idrott försvårade möjligheten att uttala sig generellt om betydelsen av deltagande i organiserad idrott och integration specifikt för kvinnorna (Walseth & Fasting, 2004).

Flickors idrottande

Historiskt och traditionellt har idrottsrörelsen främst dominerats av män, och det finns kritik gentemot en alltför tidig tävlingsinriktning, konkurrens och fostran i traditionella könsmonster som visar sig i språk, förväntningar, attityder och fördelning av praktiska resurser (Hvenmark, 2012). Flickor som deltar gör ofta det i idrottsgränar som domineras av pojkar och män och behöver då skapa en ny förståelse av vad det innebär att vara flicka i en mansdominerad tillvaro. Samtidigt präglas idrotten av en tydlig och tidig uppdelning mellan könen där det för flickor, till skillnad mot pojkar, inte alltid varit självklart att få delta. Rönnbäck (2015) beskriver i sin avhandling att idrott historiskt har setts som ett sätt att förmanliga kvinnokroppen och att idrott för kvinnor betraktats som opassande. Uttryck som att "idrott gör män av pojkar" har ingen motsvarighet för flickor och visar på ett förväntat deltagande bland pojkar till skillnad mot flickor. Det är också troligt att idrottsaktiva flickor möter män som ledare och tränare. Idrottsledarna är en till största delen homogen grupp, majoriteten utgörs av medelålders män som är gifta eller sambo och har en högre inkomst än genomsnittet, många har dessutom egna erfarenheter av föreningslivet under uppväxten (von Essen et al., 2015; von Essen & Wallman Lundåsen, 2016).

Forskning visar att flickors deltagande i den organiserade idrotten är mindre självklar än pojkars. En norsk studie med nästan 10 000 deltagare utgick från fyra förklaringsmodeller; kultur, religion, diskriminering, rasism, klass och socioekonomiska resurser för att belysa skillnader i deltagande i idrottsrörelsen. Av

resultaten framgick att det bara var för flickor som en skillnad kvarstod när man tagit hänsyn till socioekonomiska faktorer. Skillnader som berörde pojkars lägre deltagande kunde alltså i den studien förklaras enbart av skillnader i socioekonomiska förutsättningar medan det för flickor var svårare att urskilja enstaka förklaringsfaktorer (Strandbu et al., 2019a). I studien hade muslimska flickor lägst deltagande men samtidigt visade resultaten att lägre deltagande bland minoritetsflickor inte uteslutande kunde förklaras utifrån religion. Liknade resultat fann Elling och Knoppers (2005), de visade att deltagandet bland muslimska flickor såg olika ut beroende på etnisk tillhörighet, där andra faktorer än religionen i sig antogs vara viktigare. Barn med utländsk bakgrund blev inte introducerade av sina föräldrar på samma sätt som barn från majoritetsbefolkningen, vilket kan vara av särskild betydelse för flickor eftersom pojkar oftare introduceras till idrotten av sina vänner (Seippel et al., 2016). Samtidigt menade Ekholm et al. (2019) att svensk idrottsforskning i större utsträckning borde ägna sig åt att studera hur ett begränsat utbud och tillgänglighet för flickor generellt, och särskilt för de med utländsk bakgrund, påverkar deltagandet.

Att flickor från minoritetsgrupper har ett lägre deltagande än andra har beskrivits mot bakgrund av att det finns tydligare konflikter med traditionella könsroller i dessa grupper, exempelvis gällande att flickor har större förväntningar på sig att hjälpa till hemma, att prioritera akademiska studier och att tillbringa tid med familjen. Bland kinesiska föräldrar boende i Australien ansågs akademiska studier vara viktigast för barnens välmående och framgång, särskilt för flickor. Fysisk aktivitet sågs snarare som ett hot mot framför allt döttrarnas välmående och möjligheter som vuxna. Föräldrarna föredrog till exempel att deras döttrar var hemma, istället för att tillbringa tid utomhus. I hemmet var de trygga och hade mindre risk för att utsättas för solens negativa konsekvenser med risk för cancer och ökad pigmentering av huden, vilket ansågs minska flickornas framtida chanser till giftermål (Pang et al., 2015).

Föräldrars rädsla för att flickor skulle anamma en västerländsk livsstil som man inte kände sig helt tillfreds med beskrevs också, vilket inte framkom vara av samma betydelse för pojkar. Dessa skillnader i kombination med en mer utsatt

socioekonomisk situation angavs i flera studier som orsaker till att flickor från minoritetsgrupper hade ett lägre idrottsdeltagande (Elling & Knoppers, 2005; Pang et al., 2015; Strandbu, Bakken & Sletten, 2019a). Andra forskare menade att rasism, diskriminering och marginalisering förekom inom idrottsrörelsen och kunde ta andra uttryck för flickor jämfört med pojkar. Pojkar upplevde oftare öppna former av rasism än flickor där deltagare och ledare istället visade på mer subtila sätt att de inte var välkomna (Lidén, 2016).

När det gäller föräldrars uppfattningar om barns deltagande i idrott relaterat till kön har bara ett fåtal svenska studier varit möjliga att finna. I en studie med föräldrar med barn i idrottsrörelsen framgick att föräldrarna identifierade skillnader mellan hur flickor och pojkar agerade i träning och tävling (Karp, 2004). Flickorna beskrevs som försiktigare, att de brydde sig mer om varandra samt att de var mindre själviska än pojkar. Pojkarna uppfattades av föräldrarna som mera rakt på sak, mer individualistiska och att de brydde sig mindre om vad andra tyckte. Pojkar ansågs också kunna ta för sig på ett sätt som inte flickor gjorde. Samtidigt menade flera av föräldrarna att skillnader mellan individer var större än de mellan könen. Enligt föräldrarna bemöttes flickor och pojkar på skilda vis av tränarna som man menade förstärkte förväntade könsroller. Föräldrarna ansåg vidare att flickor och pojkar inte gavs lika möjligheter att utvecklas inom sin idrott. Framför allt tyckte föräldrar till fotbollsspelande flickor att träningen kunde vara "tuffare" och att flickorna mycket väl skulle klara träning med högre intensitet. Internationella studier visade att föräldrar uppfattade skillnader mellan flickor och pojkar när det gällde idrott. Idrott ansågs som viktigare för pojkar än för flickor samt även mer av intresse för pappor än för mammor (Pang et al., 2015; Trigwell et al., 2015; Turner et al., 2014). I en undersökning från Storbritannien med föräldrar från sex olika länder framkom att föräldrar, oavsett födelseland, ansåg att idrott var viktigt för pojkarnas välmående men inte ansågs lika viktigt för flickor (Trigwell et al., 2015).

Brist på ett kulturanpassat utbud beskrevs som ett hinder för att vara fysiskt aktiv av mödrar från Bangladesh, Somalia och Jemen boende i England. De påtalade att traditionella könsroller och religiösa värderingar innebar att det fanns ett mindre utbud för deras döttrar än för deras söner att vara fysiskt aktiva. Få platser var ska-

pade enbart för kvinnor, vilket påverkade deras egna möjligheter till att vara fysiskt aktiva. Det beskrevs som negativt även för barnen, då de inte kunde vara de aktiva förebilder som de gärna ville vara (Trigwell et al., 2015).

Rapportens kunskapsbidrag

Med utgångspunkt i ett relationellt perspektiv finns det anledning att studera hur föräldrars uppfattningar och erfarenheter påverkar deras barns deltagande i idrott. Det relationella perspektivet intresserar sig för hur strukturer återskapas och förändras genom interaktion mellan olika individer som lever under olika socioekonomiska förhållanden. Väletablerade institutioner som den svenska idrottsrörelsen förändras långsamt eftersom den delas av så pass många. Men för föräldrar som vuxit upp i andra länder och under andra förhållanden är den svenska idrottsrörelsens särart, mervärden och könsuppdelning inte alltid lika självklar. Och omvänt är idrottsrörelsen som institution inte helt anpassad för att ta emot de som exempelvis inte känner till det stora ideella åtagandet som förväntas av föräldrarna. Föräldrarnas uppfattningar och erfarenheter kan därför få avgörande betydelse för barnens deltagande. I den tidigare forskningen saknas resultat som belyser hur föräldrar ser på de olika förväntade mervärdena. Särskilt saknas undersökningar bland föräldrars vars barn inte deltar i idrottsrörelsen och om föräldrars uppfattningar och erfarenheter i förhållande till könsskillnader.

Även om det finns en uttalad ambition från staten och från idrottsrörelsen att erbjuda en verksamhet som är tillgänglig för alla som vill delta så visar tidigare forskning att en snedfördelning i rekryteringen av barn och unga till idrottsrörelsen är ett faktum. Detta kan ses som problematiskt från ett demokratiskt-, rättvis- samt folkhälsoperspektiv, då idrottsrörelsen dels erhåller stora statliga och kommunala anslag, dels utgör en viktig arena för fysisk aktivitet och sociala relationer. Särskilt problematiskt är att flickor med utländsk bakgrund deltar i betydligt lägre utsträckning än andra barn. Även om tidigare forskning har bidragit med olika förklaringar till detta, främst genom olika kartläggningsstudier av bakgrundsfaktorer, är det enbart ett fåtal av dessa studier som fokuserar på att förstå detta fenomen mer på

djupet. Föräldrar har visat sig vara av särskild betydelse för barns grad av fysiska aktivitet och idrottande och genom tidigare forskning framgår det att en rad olika faktorer kan ge viss förklaring till ett lägre deltagande. Där är faktorer kring kultur, kön och etnicitet samt föräldrars socioekonomiska status framträdande. Samtidigt saknas idag svenska studier, och även till stor del internationella studier, som försöker analysera hur detta hänger samman och vilka mekanismer som kan förklara hur föräldrarnas uppfattningar och erfarenheter inverkar på barnens deltagande.

Denna studie bygger vidare på de kvantitativa studier som genomförts och fördjupar förståelsen med hjälp av kvalitativa data som erhålls från föräldrar med olika födelseländer och handlar om idrottande och fysiska aktivitet.

Vårt strategiska urval av grupper av föräldrar vars döttrar som, enligt forskningen, deltar i lägre utsträckning än andra syftar till att belysa hur olika mekanismer bidrar till att återskapa strukturella skillnader. Den kvalitativa ansatsen ger begränsade möjligheter till generalisering från urval till population men den ger en unik inblick i olika föräldragruppernas erfarenheter och uppfattningar, som kan ligga till grund för fortsatt forskning. Undersökningens forskningsdesign tillåter föräldrarna att resonera relativt fritt kring valda teman vilket stimulerar till en allsidig belysning av ämnet och en mångfald av uppfattningar och erfarenheter att komma fram, vilket i sin tur berikar forskningen och nyanserar resultat från mer kvantitativa design. Studien kan även bidra till att öppna upp för fortsatt mer storskalig, kvantitativ forskning kring de teman och mekanismer som framkommer i resultaten.

5. Metod och material

Rapporten bygger på resultat från fokusgruppsintervjuer med föräldrar till döttrar i åldrarna 6–18 år. Totalt intervjuades 62 föräldrar, 10 av dem var födda i Syrien, 17 i Eritrea, 14 i Somalia och 21 i Sverige. Fokusgruppsintervjuer är en väletablerad forskningsmetod som syftar till att samla in kvalitativa data från människor som har något gemensamt eller som kan förväntas svara på en gemensam frågeställning. Det är i interaktionen med tillhörande diskussioner mellan deltagarna i fokusgruppen som data produceras. Deltagarnas erfarenheter, uppfattningar och ställningstaganden är centrala och moderatorns/forskningsledarens roll är att, förutom att ställa frågor, poängtera att inget svar är ”rätt eller fel” utan det är just mångfalden av perspektiv som är av intresse. En lyckad fokusgruppsintervju kännetecknas av att alla deltagare bidrar i diskussionen och att deltagarna influerar varandras resonemang under samtalet (Breakwell, 2006; Morgan, 1997). De redovisade resultaten från fokusgruppsintervjuerna utgör en del i ett större pågående projekt som har till syfte att belysa idrottsrörelsens möjlighet att bidra till hälsa och integration i ett specifikt stadsdelsområde utifrån föräldrars, barns och idrottsledares perspektiv. Projektet inleddes tidigare med en systematisk litteraturoversikt om inkluderande och exkluderande mekanismer i civilsamhället för barn och hur deltagande i civilsamhället är relaterat till hälsa (Kassman & Kneck, 2018).

Tabell 1. Deltagare i fokusgrupperna

	Roll	Bakgrund	Ursprung	Språk	Antal
Fokusgrupp I	Mammor	Döttrar både idrottare och inte	Syrien	Arabiska	7
Fokusgrupp II	Pappor	Döttrar både idrottare och inte	Syrien	Arabiska	3
Fokusgrupp III	Mammor	Döttrar både idrottare och inte	Eritrea	Tigrinja	11
Fokusgrupp IV	Pappor	Döttrar både idrottare och inte	Eritrea	Tigrinja	6
Fokusgrupp V	Mammor	Döttrar både idrottare och inte	Somalia	Somaliska	10
Fokusgrupp VI	Pappor	Döttrar både idrottare och inte	Somalia	Somaliska	4
Fokusgrupp VII	Mammor	Döttrar som idrottare	Sverige	Svenska	7
Fokusgrupp VIII	Pappor	Döttrar som idrottare	Sverige	Svenska	6
Fokusgrupp IX	Mammor	Döttrar som inte idrottare	Sverige	Svenska	5
Fokusgrupp X	Pappor	Döttrar som inte idrottare	Sverige	Svenska	3
Totalt antal					62

Frågeområden och referensgrupper

I fokusgrupperna berördes följande frågeområden: egna idrottserfarenheter som barn, uppfattningar om barndom, hälsa, den svenska idrottsrörelsen samt likheter och skillnader mellan flickor och pojkar. Samtalen i fokusgrupperna fördes på deltagarnas modersmål och med hjälp av associationskort med begrepp som deltagarna diskuterade utifrån. Associationskortet användes i syfte att inspirera deltagarna att prata kring vissa givna frågor. I arbetet med att utforma associationskortet och frågeguiden knöts tre olika referensgrupper till projektet för att möjliggöra forskning inom ett område som tidigare är relativt outforskat i en interkulturell, svensk kontext. Det finns enstaka kvalitativa studier med fokus på föräldrarnas syn på dessa frågor (se t.ex. Coakley, 2006; Strandbu et al., 2019c) men till skillnad mot dem är föreliggande studie genomförd i en interkulturell kontext.

Arbetet i referensgrupperna dokumenterades inte separat utan syftade till att utveckla metoden i det pågående projektet. I ett första steg användes begrepp från tidigare forskning som sedan modifierades i inledningen av forskningsprocessen. Först kontaktades en grupp av mammor som alla var födda utanför Sverige för att få en närmre inblick i hur målgruppen pratade om dessa frågor och hur en mångsidig diskussion kunde stimuleras. I gruppen fördes samtal kring fyra givna områden: hälsa, barns fritid, fysisk aktivitet och idrottsrörelsen. De medverkande jämförde erfarenheterna från det egna födelselandet och Sverige vilket bidrog till att utveckla frågeställningarna i samklang med olika erfarenheter och kulturella kontexter. En andra referensgrupp utgjordes av idrotts- och civilsamhällesforskare, en person från Stockholms idrottsförvaltning samt en ordförande i en lokal idrottsförening som särskilt har fokuserat på jämställdhet. I gruppen fördes samtal om ett första utkast till frågeguide samt de problemställningar som projektet baserades på. Den tredje referensgruppen utgjordes av personer, företrädesvis sjuksköterske- och socionomstuderande med relevanta språkkunskaper och utomeuropeisk bakgrund och som var villiga att vara fokusgruppsledare. Personerna i den andra och tredje gruppen bjöds även in i ett senare skede för att diskutera resultaten. Samtalen med dessa olika personer var mycket viktiga med tanke på utgångspunkten i denna rapport, att hitta ett sätt att samtala kring känsliga frågor och personliga erfarenheter utan att uppfattas som dömande eller moraliserande. Det visade sig senare vara

en stor fördel att vi hade fokusgruppsledare som på något sätt själva hade sitt ursprung i samma länder som de utomeuropeiskt födda föräldrarna, jämfört med om svenskfödda forskare ensamma hade ansvarat för intervjuerna.

På den högskola där forskarna själva är aktiva annonserades det bland sjuksköterske- och socionomstudenterna efter medhjälpare som mot timlön kunde bidra med språkkompetens i projektet. I annonsen presenterades relevanta språk. Förutom studenter knöts ytterligare några personer med adekvata språkkunskaper till projektet, fortsättningsvis kommer dessa personer att benämnas "studenter". Vi träffade studentgruppen vid upprepade tillfällen för att göra dem delaktiga i projektet och för att de skulle kunna bekanta sig med studiens syfte och metod och vad som förväntades av dem som fokusgruppsledare. Vi genomförde workshops med rollspel där studenterna fick öva sig praktiskt i att både leda och delta i fokusgrupp.

Tänkta associationsord presenterades för studenterna och efter diskussioner kunde flera ord tas bort och andra bytas ut mot ord som uppfattades mer ligga i linje med studiens syfte och ordens betydelse. I ett senare skede provade studenterna att översätta orden och då upptäcktes vissa svårigheter. Exempelvis uppfattades det som svårt att översätta "förening" till arabiska med samma innebörd som den svenska då ordet på arabiska i första hand associerades till en grupp med ekonomiska intressen och inte den svenska innebörden med ideellt arbete, stadgar och medlemskap. På somaliska var det svårt att hitta ett ord för "integration" som motsvarade den svenska betydelsen, för att beskriva ordet behövdes gester användas för att symbolisera skillnaden mellan "att mötas" och "integration" där "att mötas" symboliserades med två händer mot varandra medan "integration" var två händer mot varandra men där fingrarna gick omlott. Att ha viss kännedom om det samhälle och kultur med språkbruk som deltagarna kommer från var också viktigt vid framtagandet av intervjuguiden. Studenternas kunskaper bidrog till att minska risken för missuppfattningar, övertramp eller feltolkningar. Gruppen med studenter träffades upprepade gånger i syfte att diskutera hur frågor kan ställas för att nå de områden som avsågs, val av associationsord och vägledning för rekrytering av deltagare. De genomförde senare fokusgruppsintervjuerna, transkribering och översättning, under handledning av seniora forskare.

Tabell 2. Associationsord som användes i fokusgruppsintervjuerna

Associationsord för frågan "Vad anser ni, som föräldrar, är viktigt utanför skoltid för att barn ska må bra"	Associationsord för frågan "Vad anser ni, som föräldrar, karakteriserar barn- och ungdomsidrott?"
Lek	Tävling
Familj	Integration
Kultur	Kontroll
Tradition	Kravfullt
Religion	Förverkliga drömmar
Beskydd	Disciplin
Idrott	Fysisk aktivitet
Mat	Nyttigt
Regler	Hälsosamma vanor
Utomhusaktivitet	Glädje
Medbestämmande	Muskler
Föreningsliv	Möta andra (barn/vuxna)
Annat	Sysselsättning
	Annat

Studieområde

Projektet genomfördes i Stadsdelsområdet Hässelby-Vällingby, ett av 14 stadsdelsområden i Stockholm stad. Stadsdelsområdet omfattar stadsdelarna Hässelby Gård, Hässelby Strand, Hässelby Villastad, Grimsta, Kälvesta, Nälsta, Råcksta, Vinsta och Vällingby. Området framhålls ofta för sin närhet till vatten, bad och grönområden samt utbyggd kollektivtrafik med bland annat tunnelbana. Stadsdelsområdet har en blandad bebyggelse med både hyres- och bostadsrättslägenheter samt olika former av rad- och parhus men också många friliggande villor. I stadsdelsområdet ses samma utveckling som i flera andra stadsdelsområden, nämligen växande socioekonomiska skillnader mellan de olika stadsdelarna. Exempelvis är medelinkomsten i tre av stadsdelarna: Hässelby villastad, Kälvesta och Nälsta nio procent högre än snittet i Stockholms stad att jämföra med Hässelby gård där den är 34 procent lägre än genomsnittet. I Hässelby-Vällingby finns ett

tydligt samband mellan stadsdelar med lägre medelinkomst och en högre andel av invånarna som erhållit ekonomiskt bistånd, har högre ohälsotal, en lägre andel med gymnasiebehörighet och eftergymnasial utbildning samt högre andel med utländsk bakgrund.

Enligt Stockholms stad (2017) var 16 052 av invånarna i stadsdelsområdet födda utanför Europa och 6 672 av stadsdelsinvånarna hade två föräldrar som var födda utanför Europa. För dessa två grupper ($n = 22\,724$) var Asien och Afrika de områden som flest kom ifrån eller hade anknytning till. I stadsdelen bodde procentuellt fler personer från dessa världsdelar än i Stockholms stad generellt. För detta forskningsprojekt ansågs Hässelby-Vällingby, med sin heterogena sammansättning där olika grupper av invandrare varit olika lång tid i Sverige, som ett relevant studieområde.

I stadsdelsområdet Hässelby-Vällingby finns en mängd olika idrottsföreningar, många med lång närvaro i området och stark lokal förankring, som har ett brett utbud av verksamheter riktade till barn i området. I stadsdelsområdet bor 12 852 barn i åldern 6–18 år. Samtidigt kan man anta att många av dessa barn inte deltar i idrottsrörelsen då tidigare forskning pekar på tydliga samband mellan socioekonomiska förhållanden i familjen och barns fritidsaktivitet (tillgänglig statistik för området saknas). Tidigare forskning har också visat att i vissa av stadsdelarna i Hässelby-Vällingby är barn och barnfamiljer särskilt utsatta (Bremberg et al., 2015). När det gäller familjer som får ekonomiskt bistånd finns Hässelby gård på tredje högsta nivån efter stadsdelarna Rinkeby¹ och Tensta². Även stadsdelen Vällingby återfinns på åttonde plats för högsta nivå av familjer med ekonomiskt bistånd, följt av Hässelby strand nionde plats av totalt 130 bebodda stadsdelar i Stockholm och får därmed sägas vara områden med många ekonomiskt utsatta barn. Att Hässelby-Vällingby som stadsdelsområde, trots den höga andelen av ekonomiskt utsatta barnfamiljer i vissa stadsdelar, inte hamnar längre ner på listan tyder på att andra stadsdelar inom Hässelby-Vällingby kompenserar med sitt ekonomiska välstånd.

Sammantaget kan konstateras att det valda stadsdelsområdet har en större andel personer som på olika sätt har sämre livsvillkor än i Stockholms stad generellt. Samtidigt finns stora skillnader inom området, där vissa stadsdelar har en mer

bekymmersam situation än andra mer välmående stadsdelar. Stadsdelsområdet kan ses som särskilt intressant eftersom det där finns ett flertal idrottsföreningar med lång och tydlig förankring i området samtidigt som området kännetecknas av stora socioekonomiska skillnader samt av många invånare med utländsk bakgrund vilket kan tänkas ha betydelse för utformningen av idrottsrörelsen med särskilda förutsättningar och utmaningar.

Rekrytering av deltagare

Initialt skickades information om forskningsprojektet ut till sju skolor och två idrottsföreningar i Hässelby-Vällingby. Föräldrar med döttrar i åldrarna 6–18 år söktes, och som samtidigt hade något av de modersmål som efterfrågades. En rad vanligt förekommande språk bland de större grupperna av invandrare i aktuellt stadsdelsområde hade identifierats och presenterades i utskicket. De valda språken är också vanliga bland invandrare vars döttrar enligt tidigare forskning inte deltar i idrottsföreningar i samma utsträckning som andra. I ett andra steg besöktes två av skolorna där rektorerna visade intresse och bedömdes som intressanta för studiens syfte. Muntlig information gavs till studierektorer samt, på deras inrådan, utformades skriftlig information även till hemspråkslärare som också uppmanades att dela ut informationslappar till elever i sina grupper. De upprepade försöken via skolor och idrottsföreningar resulterade inte i några deltagare.

I ett tredje steg kontaktades lokala intresseföreningar för olika grupper med utländsk bakgrund. Dessa föreningar besöktes också och information gavs muntligt till medlemmar i föreningarna där centrala personer identifierades och kunde bistå med att förmedla information och organisera träffar med intresserade deltagare. På detta sätt rekryterades föräldrar till de eritreanska respektive syriska grupperna. Via en av dessa föreningar fick vi namn på en somalisk kvinna med god förankring bland somalier i Hässelby. Hon kunde, via nätverk och kontakter, på det lokala biblioteket förmedla information om studien vilket resulterade i deltagare till de somaliska grupperna. Som komplement användes sociala medier kopplade till idrottsföreningar för att sprida information om studien och andra sociala medier med anknytning till det geografiska området. De svenskfödda föräldrarna

rekryterades främst på detta sätt. Deskriptiva data för de deltagare som slutligen deltog i studien visas i tabell tre. Som framgår av tabellen finns det en del skillnader mellan grupperna. Framförallt utmärker sig syrierna på grund av deras relativt korta vistelsetid i Sverige, något som troligen även är en viktig förklaring till att det är fler studerande bland syrierna än andra grupper. Bland somalierna uppgav 20 procent att de skötte hemmet och andelen heltidsarbetande var också lägre bland somalierna. I likhet med syrierna hade somalierna en lägre genomsnittlig utbildningsnivå. De svenskfödda grupperna hade markant högre utbildningsnivå än övriga och de bodde också vanligen i villa, radhus eller bostadsrätt till skillnad från de som var födda i de andra länderna. Med andra ord återspeglar de intervjuade skillnader som påtalats i den tidigare forskningen och som påvisar en social snedrekrytering inom idrottsrörelsen och att detta samspelar på olika vis med var man är född. I tillägg kan sägas att somalierna beskrev sig själva som muslimer och de syriska föräldrarna beskrev sig som kristna, för de andra grupperna framkom inte lika tydligt någon religionstillhörighet exempelvis genom organisationstillhörighet eller av vad som framkom spontant i intervjuerna.

Tabell 3. Deskriptiva data om deltagarna i fokusgrupperna

		Sverige	Somalia	Eritrea	Syrien
	Antal intervjuade	21	14	17	10
	Födelseår, (m)	1973	1968	1968	1971
	År i Sverige, (m)	44	16	22	5
Kön, %	Kvinnor	47	71	57	56
	Män	53	29	43	44
Civilstånd, %	Gift, sambo	79	67	71	78
	Ensamstående	21	33	29	22
Syssetsättning, %	Heltidsarbete	79	40	86	56
	Deltidsarbete	0	20	7	11
	Studerande	10	10	0	22
	Arbetsökande	10	10	7	11
	Sköter hemmet	0	20	0	0
Högsta utbildning, %	Grundskola	0	46	7	56
	Gymnasium	32	15	46	11
	Folkhögskola	0	23	23	22
	Högskola	68	15	23	11
Boende, %	Hyresrätt	37	86	64	89
	Bostadsrätt	10	7	14	11
	Villa, radhus	53	7	21	0
Barn, (m)	Totalt	2,8	3,9	3,0	3,9
	Flickor	1,5	1,6	1,8	2,2
Bostadsort, %	Hässelby villastad	37	8	0	12
	Hässelby strand	5	17	15	0
	Hässelby gård	26	58	15	12
	Vällingby	10	17	46	12
	Annan	22	0	24	64

Intervjuerna genomfördes på ett bibliotek i en av stadsdelarna i Hässelby-Vällingby (6 av 10), och i föreningslokaler för de olika invandrarföreningarna (4 av 10). Intervjuerna utgick från frågeområden och associationskort (se tabell 2) och varade mellan 50–120 minuter.

Analysstrategi

Det insamlade materialet analyserades med hjälp av kvalitativ innehållsanalys med fokus på likheter och skillnader för att få fram en mångfald av uppfattningar och erfarenheter gällande barndom, idrott, föreningsliv, hälsa och kön. Vi valde att analysera materialet från alla tio fokusgrupper samlat, vilket inkluderade både svenskfödda och utomeuropeiskt födda föräldrar. Avsikten var dels att intervjuerna med de svenskfödda föräldrarna gav en bättre insikt i hur grupper av svenskfödda föräldrar uppfattar att barn- och ungdomsidrotten fungerar och kan utvecklas, dels att minska risken att utpeka de utrikesfödda föräldrarnas erfarenheter och uppfattningar som mer unika än de kanske i själva verket är. Initialt analyserades intervjuerna separat av de bägge forskarna där den ena forskaren gjorde en helt manuell analys med färgkodning medan den andre använde dataprogrammet Nvivo. I ett första steg lästes intervjuerna igenom i sin helhet, i nästa steg markerades centrala delar som kunde knytas till studiens syfte. I dessa textstycken identifierades så kallade meningsbärande enheter, vilket utgjordes av kortare centrala delar av texten. Meningsbärande enheter är enstaka ord eller flera meningar som delar ett gemensamt innehåll. De meningsbärande enheterna kondenserades, och förseddes med en kod (se bilaga 1 för exempel). Kodningen utgick från de områden som i bakgrunden och i denna rapports frågeställningar lyfts fram som centrala när det gäller föräldrars betydelse för barns fysiska aktivitet och deltagande i idrottsrörelsen:

- Upplevd livssituation och föräldraskap
- Syn på fysisk aktivitet, hälsa och idrottsrörelsen
- Könsaspekter på fysisk aktivitet och idrottsrörelsen

I en fjärde kod samlades föräldrarnas egna förslag och deras uppfattningar om möjligheter till en breddad rekrytering inom idrottsrörelsen. Koderna grupperades sedan i kategorier och slutligen i fyra övergripande teman (se tabell 4 för kategorier och teman). I ett sista steg skrevs resultatredovisningen baserad på innehållet i respektive tema. Analysförfarandet inspirerades av Graneheim och Lundman (2004).

Tabell 4. Teman och tillhörande kategorier

Tema	Kategorier
En inrutad, anonym och kravfylld tillvaro	Social kontroll Planering och struktur Barndomserfarenheter Teknikens inflytande Resursbrist
Samband mellan fysisk aktivitet, hälsa och föreningsliv	Idrottens mervärden Svensk idrottsrörelse Fysisk aktivitet och tävling Idrott i tonåren
Könsaspekter av betydelse för utövande av fysisk aktivitet och idrott	Sociala könsskillnader Fysiska könsskillnader Idrottsliga könsskillnader
Föräldrars förslag på åtgärder för breddat deltagande i idrottsrörelsen	Samverkan Riktat utbud och aktiviteter

Fokusgrupsintervjuerna strukturerades inte efter någon traditionell intervju-guide, snarare innebar de försök att stimulera gruppdiskussioner utifrån vissa frågeområden som initierades via associationskort. Därför refereras citaten från intervjuerna i resultatredovisningen inte med hänvisning till enskilda individers svar på intervjuarens frågor utan enbart med hänvisning till vilken gruppintervju de kommer från. Enskilda personer i de olika fokusgrupperna benämns utifrån det land där de är födda och uppvuxna, exempelvis ”somalisk mamma”. Kursivering av text och talstreck står för att en individ börjar prata, när någon svarar på det den andra sagt finns ett nytt talstreck. Då rekrytering av svenskfödda föräldrar var lättare än de utlandsfödda så kunde grupper av de svenskfödda föräldrarna göras både utifrån mamma och pappa samt huruvida deras döttrar var idrottsaktiva eller inte. Därför görs detta tillägg i citat med svenskfödda föräldrar men inte för de utomeuropeiskt födda. Projektet har genomgått etikprövning hos etikprövningsnämnden i Stockholm och godkänts med diarienummer 2017/1212-31/5.

Slutnoter kapitel 5

1. Tillhörande stadsdelsområdet Rinkeby-Kista
2. Tillhörande stadsdelsområdet Spånga-Tensta

6. Resultat

Resultaten från fokusgruppsintervjuerna redovisas i fyra teman som tar upp rapportens frågeställningar från olika perspektiv. Sammantaget är avsikten att ge en mångsidig belysning av föräldrarnas erfarenheter och uppfattningar och vilken betydelse de kan ha för det lägre deltagandet i idrottsrörelsen bland flickor med utomeuropeiskt födda föräldrar. Temana har utvecklats mot bakgrund av rapportens syfte och frågeställningar och de meningsbärande enheter som identifierades i de transkriberade intervjuerna. Det första temat handlar om föräldrars levnadsförhållanden och egna erfarenheter från barndomen som kan vara av betydelse för barnens fysiska aktiviteter och deltagande i idrottsrörelsen. I det andra temat berörs föräldrars uppfattningar om fysisk aktivitet, hälsa, organiserad idrott och föreningsliv. Det tredje temat handlar om könsaspekter av betydelse för utövande av fysisk aktivitet och idrott, i det fjärde och sista temat återges föräldrarnas förslag på åtgärder för breddat deltagande.

Tema 1. En inrutad, anonym och kravfylld tillvaro

I det första temat har vi samlat föräldrarnas diskussioner om hur livet i Sverige skiljer sig från födelseländerna och hur föräldrarnas levnadsförhållanden i Sverige kan hänga samman med döttrarnas idrottande. De som växt upp i landet har under lång tid socialiserats in i samhällets befintliga institutioner och även om mycket har förändrats så sker detta långsamt. Det blir i detta tema tydligt att livet i Sverige skiljer sig på flera olika sätt som kan ha inverkan på döttrarnas idrottande. Ett inrutat liv i Sverige kräver planering och andra resurser som många saknar. Organiseringen av den sociala kontrollen skiljer sig starkt mellan Sverige och de andra länderna vilket innebär att föräldrarna själva upplever sig ha ett större ansvar för att särskilt se till så att inget oönskat händer deras döttrar på vägen till och från träning och matcher.

Social kontroll

I intervjuerna med de utomeuropeiskt födda föräldrarna framkom att de i olika utsträckning, upplevde lokalsamhället som otryggt. Livet beskrevs som individualistiskt och familjen som en mindre och mer sluten enhet än vad som mindes från födelselandet. Familjen i födelseländerna beskrevs som mindre tydligt avgränsad och hela samhället delaktigt i barnuppfostran. I Sverige beskrev man att det istället vilade ett stort ansvar på föräldrarna att ansvara för barnens välbefinnande:

– Samhället spelar en central roll i att skydda och tillrättavisa barnen, det är inte bara familjens ansvar, det är ett delat ansvar inom samhället i Eritrea... här är det bara föräldrarnas ansvar. (Eritreanska pappor)

Föräldrarna beskrev hur de saknade gemenskapen från födelselandet, där det var naturligt att hjälpas åt med varandras barn, och också den sociala kontroll som följde på detta. I Sverige upplevde man istället att alla mer skötte sig själva:

– I vårt land spelar grannar en stor roll i ditt dagliga liv och vice versa. Grannar står varandra nära, som en familj, men här känner vi knappt våra grannar. (Eritreanska pappor)

Avsaknaden av upplevd social kontroll fick konsekvenser för hur föräldrar lät sina barn vistas utomhus. Eritreanska mammor pratade om hur de måste följa med barnen om de skulle gå ut och leka, vilket de inte alltid hade tid och ork till. De diskuterade hur de inte litade på att andra såg efter barnen på samma vis som i födelselandet och beskrev en ständig oro över barnen:

– Även om de ska leka i området där vi bor så kan vi inte låta dem gå själva. Man blir rädd. Även om det finns olika platser i närheten så kan man inte bara låta dem gå ut själva. (Eritreanska mammor)

De eritreanska papporna menade att alkohol och rökning bland barn inte tillhörde deras kultur, men att de i Sverige såg tonåringar som både röker och dricker. I avsaknad av gemensam social kontroll blev det därför viktigare att själv veta vem barnen umgicks med samt att eftersträva en mer strukturerad och kontrollerad tillvaro.

Vardagen i en svensk förort beskrevs skilja sig, också på andra sätt, från tidigare erfarenheter som de utomeuropeiskt födda föräldrarna hade med sig. I grupper av utomeuropeiskt födda föräldrar beskrevs det som svårt att veta hur de skulle uppföra sig i Sverige. Landet upplevdes som mångkulturellt på ett sätt som skiljde sig från det egna födelselandet där man mindes att alla var mer överens om hur man skulle bete sig. Det talades om risker med att barnen inte kunde kombinera olika traditioner och skilda förväntningar, vilket kunde påverka dem negativt. Vissa utomeuropeiskt födda föräldrar menade att de måste begränsa barnen i deras kontakter för att de inte skulle tappa bort sig själva när de möttes av så många olika sätt att leva. En syrisk mamma förklarade att även om hon förstått att mycket är tillåtet i Sverige så är det inte säkert att det var bra för hennes barn. Syriska mammor konstaterade att kvinnor i Sverige kunde leva självständigt då de kan försörja sig själva men samtidigt framhöll de att kvinnor i Sverige levde i en pressad tillvaro med mindre ork och tid för familjen och barnen:

– Vi kommer från ett samhälle som är väldigt strängt. Jag och mina döttrar var instängda, men kom till ett samhälle som är väldigt annorlunda. Du går ut tidigt och kommer hem sent.

– Kvinnan här kämpar mer, hon ger mer till familjen. Om du går ut och jobbar plus att du kommer hem och gör dina uppgifter, så kommer du att känna hur mycket kvinnan kämpar här.

*– Ja det är säkert, att kvinnan kämpar mer än mannen hos oss som har kommit nyligen. Vår generation och våra män är inte vana med hur det är här i Sverige. (Syriska mammor)**

Planering och struktur

Det annorlunda sättet att leva med mycket nytt att lära och förhålla sig till beskrevs som stressande. De utomeuropeiskt födda föräldrarna beskrev hur de var tröttare här i Sverige än i sina födelseländer. Arbetsdagarna uppfattades som långa och för främst de syriska kvinnorna var det ovant att kvinnan både ska jobba heltid (eller delta i aktiviteter utanför hemmet) och samtidigt sköta hem och barn.

*Talstreck står för att en individ börjar prata, när någon svarar på det den andra sagt finns ett nytt talstreck. Detta är ett exempel på en diskussion där en person svarar på vad den andra säger.

Det framkom också i intervjuerna att det svenska samhället uppfattades som organiserat och strukturerat på ett sätt som inte kändes igen från födelselandet. De syriska mammorna uttryckte det som att allt i Sverige gick på schema och de förundrades över svenskarnas kapacitet att organisera sin tillvaro:

– Deras livsstil skiljer sig för att de planerar sina liv. Om vi säger att de ska ut, inte den här söndagen, utan den efter, så planerar de det tio dagar innan... vi har ingen planering i våra liv och det är därför som vi känner stress. (Syriska mammor)

Livet i Sverige sades förutsätta förmågor som de utrikes födda föräldrarna många gånger tyckte sig sakna. Det kunde krävas framförhållning på ett sätt som de inte var vana vid, att även fritiden skulle planeras upplevdes som både krävande och en ambition som flera av deltagarna inte eftersträvade.

Gemenskap i familjen beskrevs som viktigt för barnens välmående bland både svenskfödda och utomeuropeiskt födda föräldrar. Men att värna om att familjen gavs tid tillsammans blev kanske än mer centralt när tillvaron kändes osäker:

– Min lycka är att se att min familj är samlad och mår bra. Resten är väl inget speciellt, som aktiviteterna och idrottsverksamheterna. (Syriska pappor)

En syrisk mamma, vars man jobbade sex dagar i veckan, sa att söndagar var den enda dagen i veckan när de hade tid att umgås och då fanns det inte utrymme för organiserade aktiviteter. Den begränsade fritid som fanns ville de i första hand spendera tillsammans med familjen. De syriska mammorna framhöll också att den fria leken var viktig för att barn skulle må bra, att ha tid för att vara kreativ och koppla av, något som kunde vara svårt för dagens barn att få utrymme för. Liknade beskrivningar fanns i gruppen av svenskfödda mammor med döttrar som inte idrottade. De betonade vikten av egen tid för barnen så att hjärnan fick koppla av, vilket främst skedde i kulturella aktiviteter som musik och teater.

Barndomserfarenheter

Pappornas berättelser från barndomen var slående lika oavsett födelseländer (inklusive Sverige). Fysisk aktivitet och utomhusvistelse betraktades som en naturlig

del av tillvaron och där idrottande främst utgjordes av att barn i samma område träffades utan närvaro av vuxna, med både positiva och negativa följder. Mammornas utsagor från barndomen varierade beroende på var de var födda. Mammor från Syrien, Somalia och Eritrea konfronterades i Sverige med stora skillnader jämfört med deras egna uppväxtvillkor och i jämförelse med deras döttrars, vilket sas synliggöra invanda könsroller. Att inte vara van vid idrott var ett återkommande tema i flera grupper av utomeuropeiskt födda mammor. Det hade inte varit ett inslag i barndomen utan idrottens betydelse uppfattades höra samman med livet i Sverige:

– I våra länder är idrotten inte grundläggande, men här är det viktigt. Som mannen i våra länder är nödvändig att ha, här är mannen inte nödvändig att ha.... om du inte idrottar kan du inte leva i det här landet, i vårt land, i vår kultur, i vårt samhälle är äktenskapet och mannen nödvändig. (Syriska mammor)

De eritreanska mammorna menade att de var vana vid fysisk aktivitet men då som lekar i form av olika typer av hopprepstävlingar eller springlekar. Kraven på dagens föräldrar beskrevs som större än vad de mindes från barndomen, eftersom det nu förväntades att föräldrar skulle vara aktiva i barnens fritid på ett sätt som de inte kunde minnas från sin egen uppväxt. Då var föräldrarnas roll främst att tillgodose familjen med basbehov som mat och husrum. Idag sågs istället barnens fritid som mer styrd, organiserad och kopplad till kostnader. Att barnen fick en bra fritid blev i Sverige föräldrarnas ansvar, vilket upplevdes som ytterligare ett krav i en redan stressad tillvaro för föräldrar som samtidigt upplevde sig ha begränsade resurser. Trots att barnen i Sverige idag ansågs ha allt de kunde behöva av materiella ting framkom det ändå att deras tillvaro kunde vara bättre:

– Man tycker synd om barnen här i Sverige, de är begränsade, går till skolan, kommer hem, går till aktivitet om de har en, sen sover de. Vädret har stor betydelse. (Eritreanska mammor)

Teknikens inflytande

Utomeuropeiskt födda föräldrar, liksom svenskfödda, pratade om den snabba tekniska utvecklingen och hur den styrde allt mer av barnens tillvaro. I alla grupper,

oavsett vart de kom från, framkom föräldrarnas oro eller misstypke över att mobiltelefoner och datorer upptog så stor del av barnens tillvaro:

– Med dagens teknologi vill de bara sitta och spela. De surfar på internet, de kommer att bli sjuka och gå upp i vikt. Till exempel mina barn, om de ska sitta och titta på film så äter de sötsaker. De har kopplat ihop filmtittande med godis och chips. (Eritreanska mammor)

– Min dotter, hon... hon brukar gå hem, och sätta sig framför paddan. Kolla på nån serie, Netflix-serie, till vår stora förtret. Men det brukar hon göra fast vi inte tycker att det är så bra. Och så sitter hon och försöker plugga samtidigt, ingen bra kombination. (Svenska mammor med döttrar som inte idrottar)

Tekniken sas möjliggöra social samvaro utan att man behövde lämna hemmet. Även om det gjorde det svårt att motivera barnen att gå ut och röra på sig när de kunde vara hemma och sysselsätta sig med mobilen, och samtidigt träffa vännerna via nätet, beskrevs det också som en fördel att veta var de var:

– Den här gruppchatten är det största problemet just nu. I den här situationen, jag menar med mobilen och bland de som blir tonåringar, de blir väldigt upptagna med mobilen... om jag frågar "ska du inte gå ut idag" då svarar hon "nej mamma det räcker jag pratar med mina kompisar i gruppchatten".

– Men å andra sidan är det bra att tjejerna sitter hemma istället för att de bara går runt vart som helst. (Eritreanska mammor)

Resursbrister

Att barns idrottande till stor del var avhängigt av föräldrarnas förutsättningar diskuterades i flera fokusgrupper. I både svenskfödda och utomeuropeiskt födda grupper beskrevs familjens storlek som avgörande för att låta alla barn idrotta, eller i alla fall att kunna välja idrott. De menade att dagens system med individuella medlemskap och olika avgifter för olika idrotter gjorde att det inte gick, vare sig praktiskt eller ekonomiskt, att låta alla barn idrotta. Krav på medlemsavgifter sågs som ett hinder. Mammor födda i Syrien ställde sig frågande till varför det inte var re-

ducerade avgifter, som exempelvis inom barnomsorgen om man hade flera syskon i samma klubb, eller reducerad avgift om man höll på med flera idrotter.

Det framgick också av intervjuerna att för den som var ny i landet, eller som inte tidigare deltagit i idrott, upplevde de att de förväntades att ha tillgång till mycket utrustning för att kunna delta i idrottsrörelsen. Det handlade inte bara om till exempel fotbollsskor utan även om att det behövdes sovsäck och luftmadrass om man skulle kunna följa med på cup och så vidare:

– Hos oss spelar även ekonomin in. Jag kan inte betala för så många sporter. Speciellt när bara en förälder jobbar. Kläder, bensin och tid är dyrbart och det har alla inte förutsättningar för. (Somaliska mammor)

Föräldrar poängterade också att för flera idrotter var det nödvändigt att ställa barnen i kö redan vid tidig ålder för att få plats, vilket nämndes i flera av grupperna som ett hinder för deltagande. Föräldrar som förstod hur idrottsrörelsen organiserades kunde söka och tillgodogöra sig information kunde därför bättre hjälpa sina barn till de idrotter som familjen önskade, men detta var en utmaning för många som inte själva vuxit upp i Sverige.

Summering av tema 1

Tydligaste framträdande i detta tema var att det svenska samhället upplevdes som inrutat och strukturerat vilket medförde nya behov för att ordna tillvaron. Vardagen beskrevs som organiserad med krav på planering, så även barns fritid, med följden att föräldrar måste lägga mycket tid och pengar på barns fritidsaktiviteter. Den sociala kontrollen av barnen på fritiden beskrevs som mer organiserad i planerade och vuxenledda aktiviteter och där familjen i Sverige uppfattades som en välavgränsad enhet vilket skilde sig starkt från uppväxten. Sociala medier, mobiler och datorer beskrevs uppta en ansevärd del av barnens tid, vilket var en stor skillnad mot den egna barndomen vilket medförde så väl fördelar som nackdelar. Bland de fördelar som nämndes var att de sociala medierna ökade möjligheterna till social interaktion samtidigt som föräldrarna kunde ha uppsikt över barnen. Nackdelarna var en stillasittande tillvaro och den risk för ohälsa som kunde följa. Den största skillna-

den mellan mammor och pappor, oavsett födelseland, var de egna erfarenheterna av fysisk aktivitet och idrott, när detta varit en naturlig del av pappornas uppväxt saknade mammorna istället många gånger liknande erfarenheter. Störst skillnad mellan de utomeuropeiskt födda och de svenskfödda var upplevelsen av tryggheten i samhället. De utomeuropeiskt födda beskrev utomhusmiljön som osäker och saknade tilltro till att andra vuxna skulle bidra till barnens uppföstran och säkerhet.

Tema 2. Fysisk aktivitet, hälsa och föreningsliv

Det andra temat handlar om föräldrarnas uppfattningar om idrottsrörelsen och de olika mervärden som ofta förknippas med idrottande och föreningsliv. Den svenska idrottsrörelsen är annorlunda organiserad än i många av de länder som de intervjuade kommer ifrån vilket både blev tydligt i det föregående temat och som beskrivits i tidigare forskning. I Sverige förknippas idrott gärna med breddverksamhet som introduceras i unga åldrar. Många föräldrar har själva positiva erfarenheter av eget idrottande som man vill dela med och föra vidare till sina barn genom att vara tränare, lagledare och ställa upp på andra vis.

Idrottens mervärden

I alla grupper, både de med svenska och de med utomeuropeiskt födda föräldrar, beskrevs fysisk aktivitet och idrott som en del av de hälsosamma vanor som ansågs centrala för både kroppsligt och mentalt välbefinnande. De eritreanska papporna pratade om att barnen blev gladare och nöjdare genom att idrotta samt att de lärde sig att sätta mål och nå dem. De somaliska papporna pratade om att barn som idrottar både sov, studerade och uppförde sig bättre. Liknande uppfattningar framkom även i gruppen av syriska pappor, som påtalade vikten av att vänja kroppen vid fysisk aktivitet. I flera av grupperna tillskrevs den som idrottade en rad positiva beteendemönster, som att man då också åt hälsosamt och regelbundet, var disciplinerad, mer koncentrerad och avstod från det som i gruppen med syriska mammor beskrevs som *”värdelösa saker”*:

– *Om du lär den [kroppen] att bli van med lathet så kommer den alltid vara lat, även om du beordrar den att göra en särskild uppgift. Men om du vänjer din kropp med idrott så lär den sig att vara nyttig och du upplever samtidigt hälsa.* (Syriska pappor)

Att idrott även handlade om hopp och glädje, för både barn och föräldrar, beskrevs av en syrisk mamma som önskade att se dottern spela basket i den nordamerikanska ligan som drivs av WNBA (Women's National Basketball Association), eller som en annan syrisk mamma sa:

– *För mig är idrotten glädje, när de går till idrotten ser jag deras skratt. Då blir jag glad.* (Syriska mammor)

Alla grupper identifierade vikten av att barn lärde sig disciplin och regler för att kunna uppföra sig i familjen liksom i samhället i stort, vilket ansågs viktigt för att de skulle må bra och kunna få ett fungerande vuxenliv:

– *Först kommer disciplin, för om detta saknas kan man inte umgås med andra människor.* (Somaliska pappor)

Det som skiljde grupperna åt var synen på hur barn skulle lära sig detta. Gemensamt i grupperna var tilltron till familjens och skolans roll. Syrisk och somalisk föräldrar lyfte också fram religionens betydelse:

– *Hemmet ger en grund. När barnen har den grunden och vet vad som är rätt, så kommer de när de kommer ut i ett öppet samhälle att göra rätt.*

– *För mig är religion viktigast, religion formar ens tankar som följer en hela livet och ger en regler.*

– *Jag har tagit familjen först [kort med ordet "familj"]. I familjen ger du råd och visar vad som är rätt, du vägleder honom [sonen] och när han går ut kommer han förstå vad som är rätt och fel.* (Syriska mammor)

Flera av de svenskfödda liksom eritreanska föräldrarna valde att lyfta fram deltagande i föreningsidrott som viktigt för barns uppfostran. Svenskfödda mammor med idrottande döttrar pratade om vikten av att lära sig att stanna kvar och ta mot-

gångar. De menade att idrottens med- och motgångar förberedde barnen på det "riktiga" livet där man inte bara kan sluta för att det inte går som planerat. Idrottens roll för att lära sig mycket av det som föräldrarna ansåg vara viktigt för att må bra, diskuterades i flera grupper men för de syriska och somaliska föräldrarna handlade detta i första hand om sönernas situation. De menade att idrotten kunde lära ut självdisciplin samt leda till nya kontakter. Disciplin lärdes inte minst genom tränare och ledare, vilka man menade att barnen lyssnade bättre på än vad som var möjligt i hemmet. Att behöva passa tider, och att samarbeta i ett lag utgjorde viktiga moment, men även möjligheten till integration ansågs vara positivt. Den organiserade idrottens rutiner och struktur ansågs också bidra till framgång i skolarbetet:

– Idrott är en bra metod för att kontrollera sitt barn, för när barnet går till en idrottsaktivitet så vet man som förälder vad de har för schema och när de ska komma hem igen.

– Och om barnet har idrottsaktiviteter betyder det att han har disciplin och kan planera i förhållande till skolarbetet och läxor. (Eritreanska pappor)

Att deltagande i idrottsrörelsen uppfattades vara tidskrävande diskuterades i alla grupper, både bland de med föreningsaktiva barn i idrott och de vars barn inte var det. En svenskfödd pappa med idrottande döttrar sa:

– De vill träna. De kör två gånger i veckan. De vill köra fyra gånger i veckan men det är liksom då, all tid, man blir så djävla låst. Och på helgerna alltid. Så att vi vill liksom inte att de ska träna för mycket heller. För det blir liksom för mycket att hålla koll på, med allting. (Svenska pappor med döttrar som idrottar)

Svensk idrottsrörelse

Det framgick tydligare bland de utomeuropeiskt födda föräldrarna att deltagandet i idrottsrörelsen konkurrerade med annat som man tyckte var viktigt för barnens och familjens välbefinnande, exempelvis skolarbete, samvaro i familjen eller inom den egna gruppen. En tydlig skillnad mellan de svenskfödda föräldrarna och de utomeuropeiskt födda var vilken eller vilka föreningar man pratade om som viktiga

för gemenskap och socialt stöd. Sammankomster anordnade i det som beskrevs som den "egna föreningen" (syrisk respektive eritreanska föreningen i Hässelby-Vällingby) ansågs viktigare för barnen än att exempelvis delta i idrott.

– De lär sig modersmålets språk när vi sitter här och umgås... de leker tillsammans, och med mammorna, och de ser hur deras mammor har roligt.

– Men vi har också andra aktiviteter under höstlov och sportlov. Vi reser tillsammans, umgås alla, spelar bowling, badar.

– ...här kan de spela bordtennis sen kan vi gå ut och göra andra aktiviteter... föreningen är viktig för oss mammor och för barnen. (Eritreanska mammor)

Å andra sidan berättade de utomeuropeiskt födda föräldrarna att föreningen kunde ha en annan betydelse för dem själva än för deras barn:

– Ibland säger de [barnen] att de är trötta på eritreanska traditioner. Men vi måste fortsätta att berätta och förklara för dem om vår kultur och värden som är viktiga. (Eritreanska pappor)

Föräldrarna ansåg att det var viktigt att barnen kände till sina rötter och att de spenderade tid med familjen, släkten och den egna föreningen för att värna språket och den gemensamma historien. Men barnen var inte alltid lika övertygade. Det framgick i flera av fokusgrupperna med utomeuropeiskt födda föräldrar att de ansåg idrott vara viktigare för de grupper som de beskrev som svenskar, än för dem själva:

– Svenskarna tycker väldigt mycket om idrott har jag märkt, eller det har min son talat om för mig alla fall. (Syriska pappor)

Även de syriskas mammorna pratade om att de hade noterat att svenskarna och det svenska samhället prioriterade idrott och andra organiserade fritidsaktiviteter på ett sätt som de inte var vana vid sedan tidigare. En somalisk mamma menade att det var naturligt att svenskfödda kvinnor var mer fysiskt aktiva och tränade mer jämfört med dem själva, som var uppfostrade till att sköta hushållet och koppla av genom att ta det lugnt och fika:

– Jag skulle vilja tillägga att det spelar roll hur föräldern är uppvuxen. Vi fick höra att "du är flicka" vad ska du med det till? Vi prioriterar skolan till den punkt att vi ser sporter som slöseri. Vi sätter inte heller våra barn i sporter när de är unga. Men jag hoppas att detta förändras i den kommande generationen. Att de tar del av föreningslivet. Det är svårt för oss att hålla fast vid vår kultur samtidigt som vi kommit till en ny plats. (Somaliska mammor)

Liknade diskussioner fanns i gruppen av syriska mammor där en mamma uttryckte det som att *"svenskarna bryr sig mycket om idrott och aktiviteter"*. Samtidigt konstaterade en somalisk mamma att en stillasittande tillvaro var relativt nytt för hennes familj:

– Min mormor och hennes föräldrar var nomader. De promenerade kanske lika långt som från Stockholm till Enköping. Så på så sätt fick de sin idrott. Det var först när vi kom till staden vi blev lata och i Sverige förvärrades bara läget. (Somaliska mammor)

En tydlig skillnad mellan svenskfödda och utomeuropeiskt födda föräldrar var hur insatta de var i idrottens organisering. De svenskfödda föräldrarna skiljde mellan mer organiserad idrott och spontanidrott, liksom att de skiljde på om aktiviteten var föreningsdriven eller i annan regi. Denna åtskillnad gjordes oavsett om ens barn var föreningsaktiva i idrotten eller inte. För de utomeuropeiskt födda föräldrarna gjordes sällan skillnad på organisationsform, ofta användes beskrivningen "skrivit in" vilket kunde syfta på medlemskap i en förening men lika gärna kunde gälla gymaktivitet i privat regi. När man beskrev att barnen exempelvis spelade fotboll så var det otydligt vad som avsågs då det både kunde gälla organiserade liksom spontana aktiviteter.

Tydligt var att de utomeuropeiskt födda föräldrarna såg barnens idrottsutövande som något som främst rörde barnen själva, medan de svenskfödda föräldrarna på olika sätt involverade sig själva i aktiviteterna. För svenskfödda pappor med idrottande döttrar så var barnens och det egna engagemanget i idrottsrörelsen i centrum, där engagemang och sociala möten barn sinsemellan och mellan barn och vuxna beskrevs vara positivt för barnens hälsa och utveckling. Att föreningsidrott till största delen var ideellt driven verkade inte vara en etablerad kunskap bland de

utomeuropeiskt födda föräldrarna. De eritreanska papporna förutsatte till exempel att medlemsavgifterna gick direkt till att betala tränarna och de syriska mammorna ifrågasatte kostnader i idrottshallens café med tanke på att de redan betalade för själva aktiviteten. Detta skiljde sig från de svenskfödda föräldrarna som pratade om hur de själva var mycket aktiva i föreningarna:

– Vi har jobbat ideellt hur mycket som helst [i sonens idrottslag] ... och det är jättekul i och för sig att stå och sälja fika och korv... och få in pengar till klubbarna, det är det enda sättet att få in pengar för att åka iväg på cuper och grejer. (Svenska pappor med döttrar som inte idrottar)

Fysisk aktivitet och tävling

Vad man inkluderade under benämningen idrott skiljde sig mellan grupperna. Bland de syriska mammorna associerades idrott inte enbart med fysisk rörelse utan också med mental träning, exempelvis ordlekar, spel och frågesport. Gemensamt i grupperna var föräldrarnas medvetenhet om sin egen betydelse för att barnen skulle idrotta. De pratade om vikten av att de själva idrottade för att barnen skulle få förebilder och att de uppmuntrade barnen till att delta i idrott:

– Vi bor trångt och ingen motionerar på grund av våra stora familjer. Detta påverkar hälsan negativt. För att barnen ska förändras och må bra måste även föräldrarna göra det. Vi är våra barns första förebilder. (Somaliska pappor)

I grupperna framkom stora variationer kring hur idrott betraktades med ett spänningsfält från fysisk aktivitet till en tävlingsinriktad verksamhet. Vissa föräldrar (från olika födelseländer) menade att idrott och tävlande är oskiljaktiga och där tävlingen sporrade barnen och lärde dem att sätta och nå mål, liksom att ta motgångar. Andra menade att det måste vara en verksamhet som fokuserade på den fysiska aktiviteten och betonade gemenskapen. I grupper av utomeuropeiskt födda föräldrar framkom att spontanidrottande, främst för pojkar, var vanligt i födelseländerna. Den organiserade idrotten var dock till för de som hade talang och förknippades med förväntningar om att nå framgång:

– *Trots att vi hela tiden påpekar att sport var främmande för oss finns det gott om människor från hemlandet [Somalia] som sportat. En av våra före detta grannar simmade i hemlandet. Hon har vunnit mästerskap runt om i Afrika. (Somaliska mammor)*

Betydelsen av framgång diskuterades även bland svenskfödda pappor till döttrar som idrottade. Några ansåg att deras tonårsdöttrar skulle kunna hålla i träningar för yngre flickor. Att lära sig ledarskap och samtidigt kunna erbjuda flera flickor att prova på fotboll ansågs positivt, inte minst för de egna döttrarnas mentala utveckling. Andra röster i samma grupp menade att om tonårsflickorna tillbringade tid på den typ av aktivitet fanns risken att andra lag som inte gjorde detsamma utvecklas snabbare rent sportsligt.

Även om fysisk aktivitet generellt ansågs vara viktigt, framhöll föräldrarna att barnens egen vilja påverkade huruvida de var fysiskt aktiva eller inte. Föräldrarna poängterade att inte alla ville idrotta och att de kände sig nöjda när barnen hade en fritidssysselsättning som de trivdes med och att den gärna fick innebära att de rörde på sig i någon utsträckning och träffade andra med liknande intressen. Barnens rätt till självbestämmande kontra en förväntan om att barn skulle idrotta, diskuterades i grupperna där betydelsen av att respektera barnens egen vilja framkom. Flera föräldrar (i olika grupper) uppgav att de var osäkra på hur de skulle hantera faktumet att deras barn inte ville delta i idrott. Frågan om vad, som förälder, var rätt att göra ställdes ofta: ska man mer eller mindre tvinga barnet att delta eller ska det vara frivilligt? Medan vissa deltagare menade att frivilligheten var viktig för att barnen skulle tycka att det var kul för och faktiskt delta, menade andra att idrott var så viktigt för barnens hälsa att barnen själva inte kunde få välja fritt.

Föräldrar med egna erfarenheter av att ha barn i idrottsrörelsen beskrev oftast ett positivt bemötande från andra deltagare. Men ett par exempel gavs då idrottsrörelsen beskrevs som en tillvaro man inte ville att ens barn skulle vara delaktig i. Det handlade då främst om hetsen och pressen från andra föräldrar. Negativ särbehandling utifrån etnicitet framkom i en av grupperna gällande nedsättande kommentarer om utseende.

Idrott i tonåren

Idrott beskrevs mestadels som enbart positiv i barns unga år, men föräldrarna hade delade meningar när det handlade om idrott från tonåren och uppåt. Framför allt i gruppen av svenskfödda föräldrar med idrottande döttrar beskrevs en mer kravfylld och stressande verksamhet vilket rent av kunde vara skadlig för barnen:

– Men det går väldigt skrämmande fort för dem att komma in i den här kravfullheten och att man vill öka. Nu när jag var med sist på en tävling också, en mamma poängterade kring kroppsideal hos sin dotter. Så jag blev helt paff och då fick jag en sån här: Ska jag verkligen ha dem i gymnastik? Liksom paniken. (Svenska mammor med idrottande döttrar)

Föräldrar konstaterade att förutsättningarna för att delta förändrades, med andra krav från tränare och ledare, men också i konkurrens med förändrade önskemål och förutsättningar för tonåringarna:

– Min tjej, hon är fjorton, och i år då har det tagit ett steg från barnidrott till ungdomsidrott kan man säga... nu är det krig och då tävlar man för att vinna, man lär sig att tävla. (Svenska pappor med döttrar som idrottar)

Oron över att idrottsaktiva barn slutade när de hamnade i högstadieåldern var gemensamt i flera av grupperna av föräldrar. Eritreanska mammor beskrev att deras tonåringar, även om de tidigare ägnat en stor del av sin tid till idrott blev inaktiva när de slutade och gjorde då nästan ingen fysisk aktivitet alls. Att idrotten kunde bli för kravfylld och ta för mycket tid och ork framhöll föräldrarna som en risk för att barnen slutar:

– Men det är tufft och det är mycket. Inte bara, som hon upplever det, positivt från tränarna. Den pressen som de har just nu. Och sen stora krav i skolan om man vill lyckas bra, helst komma in på nåt simgymnasium. Då är det liksom prestation och betyg. (Svenska mammor med idrottande döttrar)

I flera grupper framkom att en viktig orsak till att barnen slutade var att glädjen över idrotten försvann samt att kraven ökade på att, särskilt i tonåren, de skulle tävla

och att resultat skulle mätas och jämföras. Det blev mer sällsynt med att bara delta för att det var kul. En svenskfödd mamma berättade från ett samtal med sin dotter:

– *”Jag vet inte om jag vill tävla” sa dottern. Jag kom på det då, att de flesta vuxna som gör någonting gör ju det för att de tycker att det är kul... medan barn på nåt vis, det är en sån här naturlig utveckling, att först så tränar man då och sen ska man börja tävla. Medan hon, det är mycket glädjen, gemenskapen och hon älskar sporten, tycker att det är jättekul med både hästar och basket. (Svenska mammor med idrottande döttrar)*

Enstaka liknande erfarenheter framkom från grupperna med utomeuropeiskt födda föräldrar, men de flesta konstaterade att deras döttrar helt enkelt inte ville delta i idrott när de blev lite äldre. I gruppen av eritreanska mammor framkom att flickor från deras grupp som idrottade ofta slutade när de blev lite äldre, då de istället valde att umgås i allt mer homogena grupper, ofta med andra flickor med samma bakgrund som inte idrottade:

– *När flickan blir runt 12 år gammal börjar vi oroa oss och sätter en gräns för vad hon ska göra ute. Det börjar med lite kontroll. ”Du är flicka. Det är inte bra för dig”. Och även om hon vill, umgås hon med andra flickor från samma bakgrund. Detta slutar med att ingen sportar. Dessutom vill ett barn inte hålla på med något hon inte får bekräftelse för. (Somaliska mammor)*

Summering av tema 2

I detta tema framkom att alla grupper av föräldrar delade synen på fysisk aktivitet och idrott som något positivt och viktigt för hälsan samt för barns uppföstran. Men de utomeuropeiskt födda föräldrarna var vana vid att organiserad idrott främst var för dem som förväntades nå framgång. Gemensamt bland de utomeuropeiskt födda föräldrarna var att man uppfattade att idrott vara mer centralt i Sverige än i födelseländerna att idrott verkade upplevas som viktigare för de som var födda i landet än för dem själva. För dem uppfattades barnens idrottande ibland konkurrera med aktiviteter i andra föreningar vilka beskrevs som viktigare för de utomeuropeiskt födda. En annan tydlig skillnad mellan de svenskfödda och utomeuropeiskt födda

föräldrarna var den egna medverkan i idrottsrörelsen. De svenskfödda upplevde att de deltog tillsammans med sina barn medan det för de utomeuropeiskt födda föräldrarna handlade om att barnen var aktiva i idrottsrörelsen. De utomeuropeiskt födda föräldrarna skilde inte på olika organisationsformer för idrott medan det för de svenskfödda föräldrarna fanns en starkare medvetenhet om dessa skillnader. Gemensamt i grupperna var föräldrarnas oro över att barnen slutade i tonåren och då främst för att glädjen försvann när prestationskraven ökade.

Tema 3. Könsaspekter av betydelse för utövande av fysisk aktivitet och idrott

Det tredje temat handlar om resonemang kring könsskillnader. På en direkt fråga om det var skillnader mellan flickors och pojkars idrottande förekom några olika diskussioner parallellt, dels att det inte var, eller borde vara, några skillnader mellan könen men också att skillnader existerade utifrån biologiska och sociala samt kulturella aspekter. En viktig sådan skillnad som nämndes hängde samman med att om man uppfattar idrott ur ett striktare tävlingsperspektiv kan flickidrott uppfattas vara mindre värt eftersom de inte har så stora chanser att vinna mot pojkarna. Bland de utomeuropeiskt födda föräldrarna framkom också att de uppfattade att deras synsätt från födelselandet nu utmanades i Sverige, som de ansåg som mer jämställt mellan könen.

Sociala könsskillnader

Att söner ansågs vara i större behov av idrott än döttrar framkom på olika sätt. De somaliska liksom de eritreanska papporna framhöll vikten av idrottsverksamhet, då främst för sönerna, och att dessa skulle må bra och minska risken för att exempelvis börja röka eller hamna i "dåligt sällskap". För döttrar var det istället viktigare att vara duktiga i skolan och att de hittade något de tyckte om att göra på fritiden, vilket inte behövde ha med idrott att göra. Att sönerna också ansågs kunna ta sig själva mellan olika platser gjorde det möjligt för dem att delta på ett annat sätt än för döttrarna:

– *Flickor behöver hjälp att ta sig till och från hemmet medan pojkar är mer självständiga att ta sig dit med buss eller tåg. (Eritreanska pappor)*

Såväl de somaliska papporna som mammorna pratade om kulturella förväntningar, där flickorna förväntades hjälpa till hemma i högre grad och av tradition fick och tog mer ansvar än pojkar:

– *Sport har liksom inte funnits i min familj hos kvinnor. Varken jag, min mamma eller mormor sportade. (Somaliska mammor)*

Att tillvaron för syriska flickor i frågan om idrott var väldigt annorlunda i Sverige mot födelselandet framgick av en mamma som sa:

– *Vi hade ett konservativt samhälle, tjejer får inte ta på sig sportkläder och gå ut och springa ute på gatorna. Då säger folk att hon har blivit galen... men här kan en tjej kan gå ut och springa i regn, sommar, varmt, kallt, hon ses inte som galen. (Syriska mammor)*

I flera grupper diskuterades exemplet med att låta flickor cykla, mammorna konstaterade att det var först i Sverige som de själva fått prova på att cykla. Även för föräldrar med erfarenhet från idrottsrörelsen framkom att föräldrarna ansåg att pojkar och flickor har olika behov av idrott. Pojkar ansågs generellt vara i större behov av idrott än flickor. En allmän uppfattning var att pojkarna gillade själva idrotten mer än vad flickor gjorde, även om undantag fanns. Exempel gavs på att pojkarna tittade på mer sport på TV, hade fler förebilder och samlade spelarbilder och liknande. Uttrycket att pojkar "lever med sporten", exempelvis fotboll, framkom. Detta innebar att pojkar ägnade tid åt sporten utöver den organiserade idrotten, vilket skiljde sig från flickor. Att pojkar var mer intresserade av att tävla medan flickor gillade lugnare aktiviteter beskrevs vara medfött och naturligt. Denna uppfattning delades av både de svenskfödda och de utomeuropeiskt födda föräldrarna, även om detta också ifrågasattes inom grupperna:

– *Och där tror jag att killar tävlar mycket mer sinsemellan på fritiden än vad tjejer gör. Tjejer har av nån anledning inte den tävlingsinstinkten. (Svenska mammor med döttrar som idrottare)*

Att flickor i högre grad än pojkar var beroende av kompisar och att känna en klubb- eller föreningsgemenskap, som gick ut över rent idrottsliga faktorer, framkom i flera grupper, både svensk- och utomeuropeiskt födda. Detta behov behövdes också tillgodoses på ett annat sätt än för pojkarna då dessa verkade komma till träningen ändå menade föräldrarna:

– Men jag tror att man måste locka tjejer på ett annat sätt, det är ändå killarna som är flest, så där har man i alla fall lag, då lägger man fokus där och de kommer av sig själva, så man behöver inte ens fundera på hur de ska komma dit. (Svenska mammor med döttrar som idrottar)

De svenskfödda mammorna med döttrar som idrottade menade att flickor behövde få delta i lagidrott, att låta flickor ta plats och stärkas i en grupp ansågs vara viktigare för flickor än för pojkar.

Fysiska könsskillnader

De fysiska skillnaderna mellan könen beskrevs handla om att man tyckte att pojkar på grund av att de var snabbare, större och starkare också var mer lämpade att hålla på med idrott. De syriska mammorna menade att flickor aldrig kunde nå samma idrottsliga resultat som pojkarna och att det i sig var ett motiv till varför pojkar idrottade mer än flickor. Även om åsikterna gick isär så fanns liknande diskussioner i gruppen av somaliska mammor:

– Jag anser att flickor är mindre kapabla, kvinnor är 50 procent medan männen är 100 procent. När kvinnor springer, springer de inte lika långt som män. (Somaliska mammor)

Vidare framhöll de eritreanska papporna vikten av att söner idrottade för att bli av med överskottsenergi, samma behov framkom inte för döttrarna. Pojkars högre energinivå beskrevs i flera grupper. Idrott ansågs därför extra viktigt för att de skulle kunna kanalisera sin överskottsenergi på ett bra sätt, inte minst för att underlätta familjelivet:

– *Kanske nån skillnad på om grabbarna har mer energi hemma, att föräldrarna gärna betalar för att få iväg dem och göra av med lite energi, för det är lättare att ha en tjej hemma fem dagar i veckan kanske, än en kille liksom.* (Svenska mammor med döttrar som inte idrottar)

Liknade diskussioner fördes bland de somaliska mammorna vilka antydde att de skickade söner till idrott för att pojkar ansågs ha överskottsenergi, och att de ändå inte gjorde så mycket nytta eller hjälpte till hemma.

Idrottsliga könsskillnader

För de utomeuropeiskt födda föräldrarna var det tydligt att det fanns olika traditioner gällande vilka idrotter som flickor respektive pojkar ägnade sig åt. Vissa idrotter ansågs vara helt, eller näst intill, otänkbara för flickor. Det handlade om att man ville skydda flickorna från fysiskt tuffa sporter men också att deltagande i dessa kunde anses icke feminint eller direkt strida mot könsroller. Syriskas mammor pratade om *”grova och manliga sporter”* till skillnad mot exempelvis dans och balett som ansågs mjukare och mer lämpliga för flickor. I samma grupp menade andra mammor att flickor måste få välja vad de ville göra på fritiden och vilken idrott de ville syssla med, detta diskuterades också bland de eritreanska papporna:

– *När man är förälder så vill man skydda henne. Det är din uppgift att stödja henne oavsett vilken sport hon vill göra. Men det är svårt att acceptera om din dotter vill spela fotboll.*

– *Min dotter säger också, ibland att hon vill spela fotboll. Men ärligt, jag uppmuntrar inte det. Jag tror inte hon skulle passa att spela fotboll. Nu har hon börjat på basket och det känns verkligen bra att se henne spela basket.* (Eritreanska pappor)

De syriskas mammorna och papporna pratade om vad som *”passar sig”* och även om viss oenighet fanns så framhölls att idrott i sig främst var något för män och att kvinnor enbart undantagsvis kunde hålla på med idrott, och då särskilt vissa idrotter. Syriskas mammor framhöll vikten av att behålla det feminina, exempelvis balett var att föredra framför kampsporter, muskelbyggande eller fotboll. Basket och volley-

boll beskrevs som idrotter vilka överlag ansågs vara lämpliga idrotter för flickor. Det var här man helst såg att döttrarna var engagerade, men döttrarna kunde vara av en annan uppfattning vilket bidrog till att utmana föräldrarnas föreställningar:

– Jag sa till henne ”Mitt barn, hur går det ihop? Du är ju en flicka och fotboll är mer en mans sak. Varför spelar du det?” Så svarade hon: ”Pappa jag älskar det spelet”. (Syriska pappor)

Pappan fortsatte att beskriva att även om flickan inte var med i det organiserade flicklaget så spelade hon med sina bröder och andra när de spelade spontanfotboll. Hon kunde alltså till viss del påverka sin fritid när det handlade om mer spontana aktiviteter som var mindre beroende av föräldrarnas vilja och medverkan, men deltagandet i den organiserade idrotten var mer begränsad. Individuella undantag fanns i alla grupper, exempelvis framhöll en eritreansk pappa fördelarna med att hans dotter spelade både basket och fotboll. Hon blev mer robust genom fotbollen, vilket gynnade basketen och hon fick en snabbhet i basketen, vilket gynnade fotbollen. Detta sades dock inte oemotsagt, andra pappor i samma grupp menade att de absolut inte skulle tillåta sina flickor att spela fotboll.

Summering av tema 3

Tydligast framträdande i detta tema var uppfattningen att pojkar hade större behov av idrott, både för deras egen och för familjens skull. I samtliga föräldragrupper beskrevs pojkar ha andra egenskaper både mentalt, socialt och fysiskt med bland annat överskottsenergi som de kunde få utlopp för inom idrotten. Att idrott var viktigare för pojkar när det gällde att hitta alternativ till dåligt umgänge och vanor var något som framkom i alla fokusgrupper. I fokusgrupperna med utomeuropeiskt födda föräldrar beskrevs hur flickor förväntades ta mer ansvar i hemmet och fokusera på skolan. Pojkarna beskrevs leva med sin idrott på ett helt annat sätt än flickor, där flickornas idrottande ofta begränsades till schemalagda aktiviteter medan idrottande för pojkar ofta var en livsstil. Att det fanns kulturella skillnader i hur enskilda idrotter uppfattades framkom tydligt i diskussionerna där basket och volleyboll ansågs mer lämpligt än till exempel fotboll för flickor bland de utomeuropeiskt födda föräldrarna. I vissa fokusgrupper framkom att pojkar generellt var mer fria att röra

sig i samhället vilket innebar att flickornas idrottande krävde mer föräldrainsatser i form av att följa dem till aktiviteter. I och med att flickorna såg möjligheter och hade önskemål om att delta i olika idrotter konfronterades föräldrarna i deras uppfattningar.

Tema 4. Föräldrarnas förslag på åtgärder för breddat deltagande i idrottsrörelsen

I det fjärde temat diskuterade föräldrarna olika förslag till ett breddat deltagande. I vissa av grupperna av utomeuropeiskt födda föräldrar ställde de sig frågande till själva utgångspunkten om ett breddat deltagande och att det skulle vara ett problem att färre flickor deltog i idrottsrörelsen. De påtalade att de inte ville att deras barn skulle hålla på med fler aktiviteter eftersom de redan var stressade av den tillvaro de levde i med krav på jobb och struktur. Många betonade också att Sverige var fantastiskt med utbudet av bland annat simhallar och idrottsplaner som finns tillgängliga för den som vill använda dessa. De sa att när de var lediga och hade ork så tog de med barnen på dessa aktiviteter, vilket de tyckte var fullt tillräckligt. I första hand berörde föräldrar födda i Eritrea och Sverige i sina intervjuer konkreta åtgärder som de trodde skulle kunna bidra till att få flera flickor att delta i idrottsrörelsen.

Samverkan

Eritreanska pappor pratade om att praktiskt stöd var viktigt för föräldrar som beskrevs ha "*lägre kapacitet*". Dessa faktorer kunde handla om att personen var ensamstående, inte förstod språket eller hade ett arbete där de jobbade på helger och kvällar, när barnen ofta behövde skjuts. De föreslog mer tydlig hjälp med transport till och från idrottsaktiviteter och att det skulle vara lätt att förstå hur man exempelvis fick skjuts. Införandet av gemensamma minibussar som barnen åkte med, exempelvis till bortamatcher, var ett förslag. Ett annat förslag var att ta hjälp av den egna invandrarföreningen. Att förutsätta att föräldrar själva ska ta kontakt för att ordna skjuts var inte rimligt för alla menade man då vissa föräldrar inte hade den kapaciteten, vilket riskerade att resultera i att barnen missade sin idrott:

– Framför allt de som har ekonomiska problem och är invandrare, de måste fokusera mer på att jobba dag och natt, inte på att följa barnen till deras idrott. (Eritreanska pappor)

Det framhölls vara näst intill omöjligt, både praktiskt och ekonomiskt, att hålla på med flera idrotter för äldre barn även om både barn och föräldrar önskade det. Svenskfödda pappor med döttrar som inte idrottade förde diskussioner där de såg hinder i att redan efter ett par prova-på tillfällen behöva betala hela årskostnaden och binda upp sig för en idrott:

– Det kan ju vara det som skrämmar många, att jag måste välja och tycka om det här och göra det här varje vecka. (Svenska pappor med döttrar som inte idrottar)

Samverkan med skolan diskuterades också. Svenskfödda pappor med döttrar som inte idrottade pratade om vikten av uppsökande verksamhet i skolan och att bygga relationer med flickorna. En större frihet att komma när de ville och kunna ta med sig en kompis som ville prova på och att större fokus skulle läggas på den fysiska aktiviteten och den sociala gemenskapen, snarare än på själva idrotten, efterfrågades:

– Du får ofta prova på två eller tre gånger, men det räcker inte... det skulle finnas all-aktivitetshus. Där du pröjsar en årsavgift och så får du bestämma när du ska komma dit egentligen: "I dag vill jag hålla på med basket" eller "vill hålla på med handboll, idag vill jag köra inomhusfotboll". (Svenska pappor med döttrar som inte idrottar)

Att förlägga en större del av idrotten till skolan var ett återkommande förslag i flera intervjuer, både bland svenskfödda och utomeuropeiskt födda föräldrar. Det framgick inte om föräldrarna menade att de önskade fler idrottslektioner under skoltid eller efter ordinarie skoltid men att idrott i nära anslutning till skoldagen samt i skolans lokaler och utrymmen önska framkom tydligt.

– Men eftersom det är kopplat till skolan och alla barn måste delta så gör de det. Det tycker jag, att idrotten borde vara obligatorisk och på skolan. (Somaliska mammor)

Att öka den obligatoriska idrotten ansågs ge både för- och nackdelar. Det ansågs bra att alla fick ta del av mer idrott, men det fanns en risk att det lustfyllda för-

svann om man samtidigt fick betyg i dessa. De syriska mammorna lovordade simundervisningen som skolan anordnade och saknade den när den försvann efter någon termin. De poängterade att det kändes bra att skolan arrangerade undervisningen och ansågs viktigt för barnen när de var i Sverige att de lärde sig simma:

– *De [lärarna] tog dem [barnen] varje vecka. Den timmen [simundervisningen] var det väldigt rolig. Varför har de slutat med det? Där [i Syrien] var idrott inte nödvändigt, men här har de det i skolan och det är bra.* (Syriska mammor)

Att förlägga mer av föreningsidrotten till perioder när barnen ändå var lediga var ett annat önskemål från föräldrarna (i första hand de utomeuropeiskt födda) där flera grupper ifrågasatte varför barnen skulle ha fullt med matcher varje helg när de också hade skolan, istället för att mer av idrottssäsongen förlades till de långa skolloven. Då kanske konkurrensen med skolarbete blev mindre och barnen kunde ha en bra sysselsättning när de ändå var lediga, resonerade flera grupper.

Riktat utbud och aktiviteter

Ett större utbud riktat till flickor efterfrågades av flera föräldragrupper. Svenskfödda mammor menade att de ökade kraven när man kom upp i tonåren gällde både flickor och pojkar men att det fanns många fler alternativ för pojkar som vill ”trappa ner” medan utbudet för flickor inte var lika stort:

– *Det finns inte så mycket alternativ alltid. När man tränat sex dagar i veckan, så vill man dra ner lite. Då är det inte alla klubbar som har så mycket underlag så att de kan erbjuda nåt... som min mellankille gick ett tag på light-basket, kallade de det. Då tränade man två gånger i veckan med en match. Då kunde man göra lite annat också.* (Svenska mammor med döttrar som idrottare)

Avsaknaden av verksamhet för flickor i åldrarna 14–18 år som inte tidigare hade idrottat ansågs också vara ett problem. En pappa berättade om tonårsdottern som kom till ett lag och kände sig absolut sämst då alla andra hade tränat längre och att verksamheten var tävlingsinriktad. Hon slutade direkt. Svenskfödda mammor pratade om att skapa en känsla av fritidsgård i idrottens regi där flickorna kunde ”hänga”.

Även de eritreanska mammorna pratade om vikten av ett större utbud och då främst gällande idrotter som de kände sig vana vid. Ishockey och innebandy beskrevs vara främmande sporter medan till exempel basket var mer bekant och därför viktigt att det fanns lättillgängligt, vilket kunde påverka möjligheterna att låta barnen delta.

Att skapa eget utrymme för flickorna, skilt från pojkarna ansågs viktigt. Exempel gavs på hursnedefördelat användandet av exempelvis fotbolls- och basketplaner var, där flickorna inte vågade sig dit för spontanidrott menade svenskfödda mammor. Istället skulle de gärna se mer fria och obundna, men ledarledda aktiviteter, som handlade om att kunna prova på olika idrotter och inte binda upp sig på enbart en. Föräldrarna menade projekten som gjordes i samarbete med skolor eller föreningar nästan uteslutande vände sig till pojkar och då ofta med mer eller mindre uttalat syfte att minska stök och kriminalitet:

– Folk liksom startar projekt. Nattfotboll är ett sånt exempel... men det är killar, killar, killar, hela tiden killar.

– Gratis boxning i [namn på idrottslokal] typ två gånger i veckan men det är också för killar, och så här morgonfotboll, men det är också för killar. (Svenska mammor med döttrar som inte idrottar)

Summering av tema 4

Tydligast framträdande i detta tema var föräldrarnas önskemål om ökad samverkan mellan olika aktörer som invandrarföreningar och idrottsrörelsen för att minska belastningen på enskilda föräldrar. Vidare framkom att idrottsrörelsens ambitioner om ett breddat deltagande tenderade att nå pojkar snarare än flickor. Möjlighet till mer flexibelt deltagande efterfrågades samt möjlighet till mer riktade insatser till flickor utifrån deras förutsättningar. Ett konkret förslag som nämndes var att satsa på allaktivitetshus för att underlätta idrottande bland flickor.

7. Allas lika möjligheter till idrottande – hinder och handlingsalternativ

Sverige har uttalade politiska ambitioner att skapa förutsättningar för allas lika möjligheter till idrott och en aktiv fritid, idrottsrörelsen får därmed statliga bidrag på drygt två miljarder kronor årligen för att uppfylla dessa ambitioner. Trots det vet vi att flickor – särskilt flickor med utlandsfödda föräldrar – har ett lägre deltagande inom barn och ungdomsidrotten än pojkar. Syftet med den här studien var att undersöka mekanismerna bakom flickors, särskilt de med utomeuropeiskt födda föräldrar, lägre deltagande i den svenska idrottsrörelsen. För att kunna uppnå studiens syfte valde vi att intervjua föräldrar i Sverige som är födda och uppvuxna i Eritrea, Somalia, Sverige och Syrien. I fokus för intervjuerna stod frågor om erfarenheter och tankar om barndom, hälsa, idrott samt pojkar och flickors fritidsaktiviteter. Intervjuerna i rapporten ger en unik inblick i uppfattningar och erfarenheter hos grupper av föräldrar med döttrar som är underrepresenterade inom idrottsrörelsen. På grundval av dessa intervjuer menar vi att det finns anledning att ifrågasätta om det i praktiken verkligen är så att alla har lika möjligheter till deltagande i idrottsrörelsen.

Vi vet att föräldrar generellt har en stor inverkan på barns fritid, för deras fysiska aktivitet och deltagande i organiserad idrott. Om vi vill sänka trösklarna för barn och ungas deltagande i idrottsrörelsen blir det därför viktigt att undersöka hur föräldrarnas erfarenheter och uppfattningar påverkar barnen. De hinder som undersökningen belyser är inte direkt synliga och uppenbara, utan snarare inbäddade i strukturella förhållanden som lätt tas för givna och uppfattas som oföränderliga. Hindrens vaga framtoning bidrar till att det också blir otydligt vem som ansvarar för att hantera och försöka lösa dem. Konkret tar sig hindren uttryck i sådant som

fördelning av träningstider, otrygga bostadsområden och svårigheter att ha råd med avgifter och sportutrustning. För att försöka klargöra hur problem och hinder uppstår och vad som kan göras åt dem innehåller denna avslutande del av rapporten en summering som organiserats efter rapportens frågeställningar, detta leder oss sedan fram till tre policyrekommendationer som vi tror kan överbygga de hinder som vi tycker oss ha identifierat.

Hur uppfattar föräldrar barn- och ungdomsidrottens organisation?

Frågan om barn- och ungdomsidrottens organisering visade sig i fokusgruppsintervjuerna vara nära kopplat till föräldrarnas egna erfarenheter tidigare i livet samt deras förväntningar på vad idrottandet kan bidra med till deras barn. Idrottsrörelsens organisering och förankring i det svenska samhället skilde sig kraftigt från de utomeuropeiskt födda föräldrarnas erfarenheter från barndomen. På basis av de vi intervjuat kan vi konstatera att deltagande i organiserat idrottande, särskilt då bland flickor och kvinnor, inte alls beskrevs vara lika utbrett som här i Sverige (jfr Benn et al., 2011). Här vill vi dock poängtera vikten av försiktighet för att dra generella slutsatser av en kvalitativ studie, speciellt då vi inte har kunnat få fram forskning som belägger bilden av hur idrottandet organiseras i länder som Syrien, Eritrea och Somalia. Intressant är att både de svenskfödda och de utomeuropeiskt födda föräldrarna berättade att när de var unga var fritiden generellt mindre organiserad och idrottandet skedde mer spontant. Gemensamt för föräldrarna var även att fysisk aktivitet beskrevs som något positivt för barn och ungdomars utveckling. Att idrotta och vara fysiskt aktiv kopplades till en rad olika hälsosamma beteenden av både de svenskfödda och utomeuropeiskt födda föräldrarna.

Skillnader identifierades i synen på vikten av att fysisk aktivitet måste ske inom den organiserade idrottsrörelsen. Den organiserade idrotten sågs av de utomeuropeiskt födda föräldrarna mer som något exklusivt för de barn och ungdomar som hade talang, och de kopplade även ihop detta med kön. Det framfördes en tveksamhet inför att uppmuntra flickor att idrotta när de ändå aldrig kunde nå pojkarnas re-

sultat – *varför ska man delta om man inte har förutsättningarna att bli bäst?* – frågade sig de syriska mammorna. Att dikotomt placera idrott som antingen en helt spontan aktivitet utan vuxennärvaro eller med tydlig konkurrens och tävlingsideal var vanligare bland föräldrarna i de utomeuropeiska grupperna. I Sverige har ofta ett större fokus legat på breddidrott snarare än de rent idrottsliga prestationerna, vilket återspeglades i de svenskfödda föräldrarnas sätt att prata om idrott och fysisk aktivitet. Precis som det poängterades tidigare i rapporten kan den organiserade idrottsrörelsen förstås vara en institution i Sverige, där idrottsrörelsen kopplar till idéer och föreställningar om idrott som en naturlig del av en god barndom (jfr Pripp et al., 2015). Det finns alltså en annan vana och tradition av deltagande i idrottsrörelsen hos de svenskfödda föräldrarna.

Under fokusgruppsintervjuerna lyfte de utomeuropeiskt födda föräldrarna fram idrottsrörelsen som något ”svenskt”. Detta mönster framkommer även i tidigare forskning, exempelvis i Trigwell et al. (2015) beskrev invandrade muslimska föräldrar den organiserade idrotten som något västerländskt. Det betyder inte att föräldrarna i föreliggande studie inte var positiva till barn och ungas idrottande. Föräldrarna lyfte fram att de ansåg att det behövdes mer fysisk aktivitet för barn och ungdomar än den de mindes från sina hemländer. Men tiden de fysiska aktiviteterna och idrottande krävde av föräldrarna upplevde de som övermäktig och de kände att de inte orkade med ytterligare aktiviteter vid sidan av att förvärvsarbeta, sköta hushållet och så vidare. Tiden med familjen upplevdes redan vara ytterst begränsad. Globalt sett är det ingen självklarhet att deltagande i idrottsrörelsen anses utgöra en naturlig del av en god barndom, inte heller att föräldrar förväntas engagera sig i denna verksamhet. Resultaten i den här rapporten liknar därmed bland annat Thompson et al.’s studie (2010) vilka framhåller att även bland föräldrar som anser det viktigt att deras barn är fysiskt aktiva så finns en rad hinder som försvårar detta och där föräldrars generella upplevelse av sin livssituation är central (se även Kepper et al., 2016; Lindsay, et al., 2018).

För de svenskfödda föräldrarna ansågs det vara naturligt att de också själva skulle engagera sig i deras barns idrottsförening. Till skillnad mot de utomeuropeiskt födda föräldrarna var de svenskfödda föräldrarna väl medvetna om att föreningsidrotten bygger på föräldrarnas ideella engagemang. Därmed inte sagt att även

de svenskfödda föräldrarna inte kunde ha olika åsikter om hur mycket tid och engagemang man var redo att lägga ner på att organisera sina barns idrottande. De svenskfödda föräldrarna beskrev också idrottsrörelsen som en social mötesplats medan de utomeuropeiskt födda föräldrarna, som inte själva var engagerade i idrottsrörelsen på samma vis, beskrev en mer passiv roll i och med att man "skrivit in" sina barn. De förväntade sociala mervärden som idrottsrörelsen ska bidra med blev därav främst aktuella för de svenskfödda föräldrarna. Tidigare forskning har visat att engagemang i idrottsrörelsen upplevs vara självklart i högre grad bland de som själva växt upp med den och att de som delar denna erfarenhet också är de som i första hand nätverkar med varandra (Stefansen et al., 2018; Strandbu et al., 2019b; Walseth, 2008).

Idrottsrörelsen som en plats där samhälle och familj möts framstår i vår studie som mer aktuellt för de svenskfödda föräldrarna än för de utomeuropeiskt födda föräldrarna. Ett ytterligare exempel på detta är att de utomeuropeiskt födda föräldrarna inte gjorde en tydlig åtskillnad mellan föreningsidrott, skolidrott eller mer kommersiella idrottsliga aktiviteter. Allt detta betraktades vara mer eller mindre likställt och något som barnen, givet att intresse, tid och ekonomiska förutsättningar tillät, kunde engagera sig i, men enbart indirekt berörde dem själva. En paradox här är att de utomeuropeiskt födda föräldrarna samtidigt uttryckte behov av en utvidgad familj då familjen i Sverige beskrevs vara liten, avgränsad och isolerad. Att idrottsrörelsen skulle kunna vara en förlängning av familjen, en källa för gemenskap och socialt stöd, kom endast undantagsvis till uttryck. Däremot sågs idrottsrörelsen som en förlängd arm när det gäller den sociala kontrollen, och då i första hand gällande pojkar, eftersom idrottsdeltagande ansågs skydda dem från att hamna i dåligt sällskap. Förväntningar om eventuella sociala mervärden för flickor framkom nästan inte alls i fokusgrupperna med de utomeuropeiskt födda föräldrarna och de uttryckte inte heller förhoppningar på idrottslig framgång för sina barn, utan beskrev idrottandet som en valfri fritidssysselsättning. Detta skilde sig från de svenskfödda föräldrarna vilka uttryckte stora förväntningar på idrottsrörelsens olika sociala mervärden. I intervjuerna framkom tydliga förhoppningar om att barnens idrottande skulle generera positiva förebilder, större nätverk och att barnen skulle lära sig sådant som man tycker är viktigt för livet i stort, exempelvis att hantera motgångar.

Vilken betydelse har föräldrarnas föreställningar av barndom, idrott och hälsa för pojkar och flickors idrottande?

I avsnittet ovan lyfte vi fram skillnaderna i förståelsen av eller synen på idrott och dess organisering. Vad gäller föräldrarnas syn på barnen och barns hälsa framträder stora likheter oavsett födelseland. Barnens välmående och säkerhet var centralt i en tid där tekniken och en ökad skärmtid gav anledning till oro bland föräldrarna. En stor samstämmighet fanns i alla föräldragrupper kring att idrottsrörelsen utgjorde en viktig resurs för att främja fysisk aktivitet. Tydliga samband beskrevs mellan att vara fysiskt aktiv och positiva hälsoeffekter, både psykiskt och fysiskt. Detta skiljer sig från internationell forskning där bristande kunskaper angetts som förklaring till olika minoritetsgruppers lägre fysiska aktivitetsnivå (Caperchione et al., 2009; Lawton et al., 2006). Vidare framkom en relativt gemensam uppfattning i de olika grupperna om vad som ansågs vara fysisk aktivitet, även om de syriska mammorna hade en mer inkluderande syn på detta som även omfattade olika kognitiva utmaningar (exempelvis frågesport och ordlekar). Återigen skiljer sig detta från andra studier där människor med olika bakgrund beskrivs ha olika syn på vad fysisk aktivitet innebär (Langøien et al., 2017).

Föräldrarna, både svenskfödda och utomeuropeiskt födda, beskrev tydliga könsskillnader mellan flickor och pojkar även om det varierade vad skillnaderna ansågs bestå i. Idrott uppfattades som en mer naturlig och allomfattande del av pojkars livstil än flickors bland både de utomeuropeiskt födda föräldrarna och de svenskfödda. På samma sätt fanns även liknande uppfattningar om att pojkar generellt behöver fysisk aktivitet för att bli av med energi i större utsträckning än flickor. Pojkars fysiska aktiviteter ansågs viktiga både för deras egen men också för familjens skull. Pojkar beskrevs också som mer tävlingsbenägna medan flickor diskuterades i relation till ett större behov av social gemenskap. Att svenskfödda föräldrar med idrottande barn anser att flickor är mindre tävlingsbenägna, mer socialt orienterade och mindre självvisa än pojkar när det kommer till idrott har även en annan svensk studie belagt (Karp, 2004). Den föreliggande rapportens resultat visar att flickornas

deltagande, jämfört med pojkarnas, är mer beroende av föräldrarnas situation då pojkar gavs större utrymme att själva vistas utomhus. Att oro över att döttrar vistas utomhus får konsekvenser för döttrarnas fysiska aktivitet framkommer även i andra studier med föräldrar från olika minoriteter (Trigwell et al., 2015), likaså att döttrar i större utsträckning förväntas hjälpa till hemma. Studiens resultat beskrev att tiden flickor lade ner på skolarbete alternativt idrott upplevdes konkurrera med varandra medan för pojkar beskrevs det istället att disciplinen de fick utav idrotten gynnade deras skolgång. Det kan konstateras att föräldrarna såg flera anledningar till att pojkar borde idrotta medan dessa anledningar inte gällde för flickor. Liknande skillnader i uppfattningar om könsroller har framkommit även i annan forskning (Pang et al., 2015; Trigwell et al., 2015; Turner et al., 2014; Lindsay et al., 2017).

I grupper av somaliska och syriska föräldrar uttrycktes stor tveksamhet till att ett ökat deltagande i idrottsaktiviteter för flickor skulle vara eftersträvänsvärt. I diskussionerna lyftes risken för skador men också skillnader när det gäller kroppsideal. Det uppfattades som tveksamt att uppmuntra flickorna att ta plats i en manligt kodad miljö med svenska förtecken. I likhet med vad Rönnbäck (2015) skriver så handlade diskussionerna om lämpligheten i att visa upp sig som kvinna och att den fysiska kroppen då står i centrum. De syriska mammorna var tveksamma till att döttrar deltog i vad som uppfattades vara maskulina sporter, eftersom kvinnligheten då skulle gå förlorad. Detta skiljde sig från de eritreanska föräldrarna där flera av döttrarna spelade fotboll. Det fanns också föräldrar som stöttade sina döttrar att träna fotboll och då blev ifrågasatta från den egna gruppen. Detta kan tolkas som ett uttryck för social kontroll, att människor i en gemenskap inte bara stöttar varandra utan även tar sig rätten att ha åsikter om hur andra uppfostrar sina barn. Under samtalen framkom även att utlandsfödda föräldrar hade erfarenheter av att deras döttrar hade valt idrotter som de inte hade accepterat men att döttrarnas glädje över sitt nya intresse fick dem att ändra uppfattning. Det betyder att döttrarnas val av fysiska aktivitet, på sikt, kan ändra de utomeuropeiskt födda föräldrarnas syn på idrottsrörelsen. Liknande resultat återfanns i Cockburn (2017), när migrantföräldrar lät sina barn delta i vad som betraktades som engelska sporter ifrågasattes de av föräldrar från det egna födelselandet. Samtidigt visade den studien på att enskilda barn kunde fungera som "brobyggare" mellan olika grupper för att integration och

nya sociala relationer skulle bli verklighet men att detta bara skedde undantagsvis.

De eritreanska föräldrarna, både mammor och pappor, påtalade vikten av ett mer anpassat utbud av idrotter för deras döttrar och gärna med idrotter de kände igen från födelselandet. Basketförbundet framhålls ofta vara framgångsrikt när det gäller att jobba med jämställdhet och jämlikhet (Svenska basketbollförbundet, 2015). I resultaten framkom just basket som en mer accepterad sport att delta i för döttrar till de utomeuropeiskt födda föräldrarna. Fotboll framkom i flera grupper av utomeuropeiskt födda föräldrar vara direkt olämpligt för flickor, samtidigt som fotboll också beskrevs som en vanligt förekommande för söner och i spontana aktiviteter. Fotbollens dominans, bland både pojkar och flickor i barn och ungdomsidrotten i Sverige, kan därav ses som en bidragande anledning till lägre deltagande bland flickor med utomeuropeiskt födda föräldrar, särskilt om detta bidrar till lägre utbud av andra idrotter.

Vilka utmaningar uttrycks när det gäller ett likvärdigt deltagande i den svenska idrottsrörelsen?

Intervjuerna gav inga indikationer på att det fanns en omfattande och öppen diskriminering inom idrottsrörelsen. I alla de tio genomförda fokusgruppsintervjuer inom projektet framkom enbart något enstaka inlägg om öppen diskriminering som kan härledas till etnicitet eller härkomst. De intervjuade från utomeuropeiska länder som hade erfarenheter av döttrar involverade i idrottsrörelsen var överlag märkbart positiva till hela verksamheten, ledarna och bemötandet. Med detta sagt vill vi samtidigt påpeka att undersökningen synliggjorde utmaningar och försvårande omständigheter för deltagande i idrottsrörelsen. Dessa kan härledas till framförallt föräldrarnas ekonomi, språkkunskaper, arbetstider och transportmöjligheter. Vi har dessutom identifierat två faktorer till som kan förklara varför flickor med utomeuropeisk bakgrund idrottar i lägre utsträckning än andra barn och ungdomar. Den ena rör hur många som faktiskt börjar med idrott och den andra rör antal aktiva år,

det vill säga om de idrottar färre år än genomsnittet. Denna studie visar att flickors lägre deltagande i huvudsak går att koppla till vägen in i idrottsrörelsen. Att färre flickor än pojkar börjar träna handlar dels om föräldrarnas uppfattningar om idrott, dels om praktiska omständigheter som ekonomi, utbud och tillgänglighet.

Analysen av intervjuerna visar att föräldrarnas upplevelser av lokalsamhället påverkade de möjligheter barnen fick till utomhusvistelse, och i förlägningen även deras möjlighet att bli en del av idrottsrörelsen. Då de utomeuropeiskt födda föräldrarna inte upplevde lokalsamhället eller idrottsplatsens omgivning som trygga platser begränsades framförallt döttrarnas möjligheter till en fysiskt aktiv fritid och engagemang i idrottsrörelsen. Resultaten från fokusgrupperna synliggjorde vidare att dessa föräldrar även uttryckte en saknad av den sociala gemenskap och sociala kontroll i bostadsområdet som de var vana vid från sina födelseländer. Den sociala kontrollen i uppväxtländerna lyftes fram som en trygghet där boende i området tog ansvar för barnen, barnen kunde därför vistas mer utanför hemmet. Familjen i Sverige upplevdes vara en mer sluten enhet och bristen på ett gemensamt ansvar gjorde att föräldrarna inte vågade ge barnen fritheten att röra sig i närområdet för att ta sig till och från idrottsplatserna. När utomhusmiljön eller vägen till idrottsanläggningen inte upplevdes vara trygg, blev följden att föräldrarna bedömde att de själva måste engagera sig för att flickorna skulle kunna ta sig till och från träningar, matcher och annat. Att behöva ta sig till en idrottsplats, ofta på kvällar och helger, kändes för de utomeuropeiskt födda föräldrarna som en betydande utmaning. Känslan av gemenskap med andra i närområdet har i tidigare studier visat sig vara direkt relaterat till barnens, och då främst flickors, utomhusvistelse (Boxberger & Reimers, 2019; Wutich et al., 2014).

I resultatet framkom att föräldrarnas engagemang framförallt riktades mot egna föreningar. De utomeuropeiskt födda föräldrarna beskrev sitt deltagande i dessa föreningar som meningsfullt och en källa till gemenskap samtidigt som aktiviteter hjälpte dem att värna om födelseländets kultur, språk och traditioner. Tidigare forskning har belagt att den som emigrerar ofta förlorar nätverk och relationer men att vanor och levnadsmönster från ursprungsländerna följer med till det nya hemlandet. Samhällets institutionella förhållanden lärs in under uppväxten, i familjen,

skolan och genom olika vanor och traditioner, det kan därför ta tid för immigranten att socialiseras in i den nya institutionella kontexten. Ett exempel är finländare som migrerat till Kanada och månar om att fortsätta med typiska finska aktiviteter som längdskidor, ishockey eller bygga en egen bastu (Heinonen et al., 2005). Att sätta sig in och förstå de formella och informella regler som genomsyrar de nya landets institutioner kan ta tid. Kommer man dessutom från länder där tilliten till offentliga institutioner är svag, som i exemplet för föräldrarna som deltar i denna studie, kan denna process fördröjas ytterligare.

Svårigheterna med att tolka och förhålla sig till de normer och traditioner som möter de utomeuropeiska föräldrarna i Sverige är ett återkommande tema i intervjuerna. Där beskrivs de formella och informella kraven i Sverige som mer komplexa än i födelselandet. Värt att poängtera är att de intervjuade föräldrarna i många fall kommer från relativt homogena miljöer vad gäller religion, synen på familjeliv och barnuppfostran. I Sverige bor de i en betydligt mer heterogen miljö, som förorter likt Hässelby-Vällingby tenderar att vara. I mångetniska bostadsområden – och även då i den lokala barnomsorgen så väl som de lokala idrottsföreningarna – samlas människor med olika religioner, språk och traditioner. De intervjuade i föreliggande studie vittnade också om en verklighet där det råder stora skillnader i synen på barn och barnuppfostran. Detta skapade en osäkerhet i hur de skulle vägleda sina barn. De upplevde också att erfarenheterna från den egna uppväxten inte alltid var giltiga. Vi vet från den offentliga statistiken att det idag finns stora skillnader mellan hur svenskfödda och utomeuropeiskt födda bor i Sverige. Svenskfödda bor i större utsträckning i villor och radhus medan utlandsfödda i större utsträckning bor i hyresrätter, i områden med lägre status och med större etnisk blandning. Att de utomeuropeiska föräldrarna upplevde en större otrygghet i närområdet än de svenskfödda föräldrarna kan därmed handla om att de faktiskt bor i områden med en dynamik som är svårare att tolka och förutsäga.

Att delta i idrottsrörelsens aktiviteter kan mot bakgrund av detta ses som något sekundärt. Både mammor och pappor i grupperna av utomeuropeiskt födda föräldrar framhöll att de känner sig tröttare i Sverige än när de fortfarande levde i sina hemländer. Bara att få ihop tillvaron med krav på planering och struktur beskrevs

vara en tillräcklig utmaning, samtidigt som de kämpade med språk och de krav som ställdes på dem i egenskap av föräldrar. Dessa teman, upplevelse av brist på tid och resurser samt oro för barnens säkerhet, återfinns även i andra internationella studier (Caperchione et al., 2009; Langøien et al., 2017). Även i andra länder uppgavs detta som betydelsefullt när det gäller barns möjlighet till fysisk aktivitet.

Det framkom också tydligt i intervjuresultaten att kön och social kontroll är relaterade till varandra, vilket kan förklara ett lägre deltagande bland flickor. Social kontroll hade olika betydelse för flickor respektive pojkar. I alla grupper framkom en oro för att barnen skulle råka illa ut, men för sönerna handlade detta företrädesvis om att försöka hindra dem från att göra dåliga val eller hamna i ett problematiskt umgänge, medan det för flickor främst handlade om att skydda dem från yttre faror som andra människor kan utsätta dem för. Idrotten med dess krav på disciplin, begränsat umgänge och därigenom kontrollerande funktion ansågs bidra positivt för pojkars uppväxt. För flickor beskrevs inte värdet av den formen av kontroll utan istället lyftes riskerna med att ta sig till och från idrottsplatserna. Skillnaderna i betydelsen av social kontroll som riktades mot flickor kontra pojkar fick konsekvenser för barnens och ungdomarnas möjligheter att röra sig i samhället i allmänhet, och i relation till en aktiv fritid och engagemang i idrottsrörelsen i synnerhet.

Sammantaget visar rapporten att ett breddat deltagande i idrottsrörelsen går långt utöver idrottsrörelsens egen organisation och handlar om en komplex sammanställning av uppfattningar, normer och värdering hos föräldrar och barn, liksom upplevelse av trygghet och säkerhet i närmiljön tillsammans med familjens resurser. Vidare visar denna studie, i likhet med internationell forskning, att flickors deltagande i idrottsrörelsen är beroende av fler faktorer än pojkars deltagande. Detta blir än tydligare för flickor med utomeuropeiskt födda föräldrar. Gällande föräldrars uppfattningar om flickors deltagande i idrott, deras förståelse för idrottsrörelsens organisation och egna erfarenheter av att vara förälder i idrottsrörelsen, kan vi konstatera att de somaliska och syriska föräldrarna hade mer gemensamt medan de eritreanska föräldrarna istället hade många likheter med de svenskfödda föräldrarna. Eftersom de intervjuade somalierna var muslimer och syrierna kristna ger detta visst stöd åt andra internationella studier som menar att ett lägre deltagande

bland flickor i minoritetsgrupper inte enbart kan förstås utifrån religion utan är mer komplex. Istället kan vi förmoda att den längre vistelsetiden i Sverige tillsammans med det faktum att fler arbetar och har en högre utbildningsnivå innebar att de eritreanska föräldrarna hade större kännedom om den svenska idrottsrörelsen. Sammantaget kan detta ha lett till det som i Bhatnagar et al.'s (2015) studie beskrivs vara en värderingsförskjutning kopplat till en ökad vistelsetid i landet. Det är också denna grupp av föräldrar, tillsammans med de svenskfödda föräldrarna, som gav de flesta förslagen på förändringar, kanske helt enkelt för att de har större erfarenheter från idrottsrörelsen att utgå ifrån. Idrottsrörelsen som arena för integration kan ses ha potential, men i likhet med tidigare forskning konstaterar vi att det inte räcker med att bara ha en öppen mötesplats för att integration och utvecklande av nätverk ska ske (Borgogni & Digennaro, 2015). Vi framhåller, i liket med andra studier, att det krävs att människor har något som förenar dem samt en medvetenhet och tydlig organisering för att integration faktiskt ska bli verklighet (Cockburn, 2017). Denna studie visade att föräldrar oavsett födelseland delade många liknade uppfattningar där barnens hälsa och välbefinnande var i fokus, och där oron för barnens säkerhet samt ökad teknikanvändning med en stillasittande livsstil som följd var gemensamt. Huruvida man ansåg döttrars deltagande i idrottsrörelsen vara en naturlig plattform för att råda bot på detta varierade dock mellan grupperna av föräldrar beroende på födelseland.

Institutioner står för tröghet och ju mer väletablerad en institution är desto svårare kan det vara att förändra den. Baserat på resultaten i denna rapport ter det sig därför ganska osannolikt att vi kommer att se några större förändringar av idrottsrörelsen i närtid. Idrottsrörelsen är en tydligt mansdominerad institution med en stark förankring i framför allt svenskfödda föräldrars engagemang. Detta innebär att idrottsrörelsen, med största sannolikhet, knappast självmant kommer att genomgå några drastiska förändringar för att bli en mer öppen mötesplats för integration och bättre hälsa för alla som bor i Sverige (j.f Donati 2013). Med bakgrund av detta fokuseras våra policyrekommendationer på åtgärder som syftar till att både aktivt arbeta med att introducera underrepresenterade grupper för barn- och ungdomsidrotten och också underlätta för deras fortsatta deltagande.

Policyrekommendationer för ökat deltagande i barn- och ungdomsidrotten

Rapportens resultat visar att det finns många olika anledningar till att flickor med utomeuropeiskt födda föräldrar deltar i idrottsrörelsen i lägre utsträckning än andra barn. Det handlar om såväl ekonomiska som praktiska möjligheter, och upplevelser av otrygghet i lokalsamhället och om normer och traditioner kopplat till idrottande. Liknande problematik återspeglas även för flickor generellt, det vill säga inte bara för flickor med utländsk bakgrund. Våra policyrekommendationer syftar till att möjliggöra för flickor generellt, och flickor med utomeuropeiskt födda föräldrar specifikt, att få tillgång till en arena för fysisk aktivitet och möjlighet till sociala relationer och nätverk, vilket är viktigt utifrån ett rättviseperspektiv, ett jämställdhetsperspektiv och ett folkhälsoperspektiv.

Utifrån rapportens resultat, och med stöd av tidigare forskning, föreslås tre övergripande förslag för ett breddat deltagande: Att mer aktivt introducera barn för idrottsrörelsen genom exempelvis samarbete med andra lokala föreningar, att minska de praktiska utmaningarna för föräldrar, samt erbjuda fler möjligheter till flexibla familjeinriktade aktiviteter.

Arbeta aktivt med att introducera idrottsrörelsen genom samarbete med andra lokala föreningar

Färre flickor än pojkar börjar idrotta, vilket bland annat kan kopplas till uppfattningar om att pojkar har ett större intresse för, och behov av, idrott än flickor samt normer kring fysisk aktivitet. Samtidigt visar resultaten att det fanns en stor samstämmighet i alla föräldragrupper om idrotten som en resurs för att främja positiva fysiska och psykiska hälsoeffekter. Ett ökat samarbete mellan idrottsrörelsen och andra lokalt förankrade organisationer och föreningar för grupper med utländsk bakgrund kan skapa möjligheter för att nå dessa föräldrar och flickor.

Underlätta för barnen att komma till idrottsaktiviteter utan föräldrarnas personliga deltagande

Flera föräldrar framhöll att det var utmanande att ordna transport för sina barn till de olika aktiviteterna, samtidigt som de inte kände sig trygga med att låta döttrarna ta sig dit själva. Även tidigare forskning har visat att praktiskt stöd från föräldrar, såsom möjligheten att skjutsa till och från aktiviteter, påverkar graden av barnens deltagande i organiserad idrott. Vi vet också att det kan vara svårt att förlägga idrottsaktiviteter i eller i närheten av skolan, och i anslutning till skoldagens slut. Det skulle därför behövas en mellanhand som kunde ledsaga barnen mellan skolan och idrottsaktiviteter för att minska behovet av föräldrastöd. Detta kan antingen ordnas inom ramen för skolornas fritidsverksamhet eller på ideell väg.

Initiera flexibla familjeinriktade aktiviteter

En fråga som lyftes av många föräldrarna i studien var tidsbrist. Den organiserade idrottsrörelsen ansågs ta för mycket tid i anspråk, och även konkurrera med familjens gemensamma tid tillsammans. Tidigare studier har visat att familjeinriktade aktiviteter kan vara en framkomlig väg för ett ökat deltagande. Genom att erbjuda flexibla familjeinriktade aktiviteter, där föräldrar och barn idrottar tillsammans, skapas möjligheter för deltagande och gemensamma fritidsaktiviteter som kan fånga upp de grupper som inte ser dagens organiserade idrott som ett alternativ för dem.

Referenser

- Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of refugee studies*, 21(2), 166-191. doi: 10.1093/jrs/fen016
- Agergaard, S., la Cour, A. M., & Gregersen, M. T. (2016). Politicisation of migrant leisure: a public and civil intervention involving organised sports. *Leisure Studies*, 35(2), 200-214. doi: 10.1080/02614367.2015.1009848
- Ahrne, G. (2014). *Samhället mellan oss : om vänskap, kärlek, relationer och organisationer*. Stockholm: Liber.
- Bhatnagar, P., Shaw, A., & Foster, C. (2015). Generational differences in the physical activity of UK South Asians: a systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 12, 1-19. doi:10.1186/s12966-015-0255-8
- Benn, T., Pfister, G., & Jawad, H. A. (eds.), (2011). *Muslim women and sport*. London: Routledge.
- Besharat Pour, M., Bergström, A., Bottai, M., Kull, I., Wickman, M., Håkansson, N., ... Moradi, T. (2014). Effect of parental migration background on childhood nutrition, physical activity, and body mass index. *Journal of obesity*, 2014. doi: 10.1155/2014/406529
- Blomdahl, U. (2017). *Ung livsstil Malmö: en studie av ungdomar i högstadiet*. [Malmö]: [Malmö stad].
- Borgogni, A., & Digennaro, S. (2015). Playing together: the role of sport organisations in supporting migrants' integration. *Empiria: revista de metodología de ciencias sociales*, 30, 109-131. doi: 10.5944/empiria.30.2015.13887

- Boxberger, K., & Reimers, A. K. (2019). Parental Correlates of Outdoor Play in Boys and Girls Aged 0 to 12 - A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(2). doi:10.3390/ijerph16020190
- Breakwell, G. M. (2006). *Research methods in psychology*. London: SAGE.
- Bremberg, E., Slättman, H., & Alarcón, P. (2015). *Skillnadernas Stockholm*. Retrieved from Stockholm: <https://www.yumpu.com/sv/document/read/55159370/skillnadernas-stockholm>
- Brug, J., Uijtdewilligen, L., van Stralen, M. M., Singh, A. S., ChinApaw, M. J. M., De Bourdeaudhuij, I., ... te Velde, S. J. (2014). Differences in beliefs and home environments regarding energy balance behaviors according to parental education and ethnicity among schoolchildren in Europe: the ENERGY cross sectional study. *BMC Public Health*, 14(1):610. doi:10.1186/1471-2458-14-610
- Caperchione, C. M., Kolt, G. S., & Mummery, W. K. (2009). Physical activity in culturally and linguistically diverse migrant groups to Western society: A review of barriers, enablers and experiences. *Sports Medicine*, 39(3), 167-177. doi:10.2165/00007256-200939030-00001
- Castles, S. K., Vasta, M. E., & Vertovec, S. (2001) Integration: Mapping the Field. *Centre for Migration and Policy Research and Refugee Studies Centre*. Oxford: Research Development and Statistics Directorate.
- Coakley, J. (2006). The Good Father: Parental Expectations and Youth Sports. *Leisure Studies*, 25(2), 153-163. doi:10.1080/02614360500467735
- Cockburn, T. (2017). Children and the 'Social Cohesion' Agenda in Sport: Children's Participation in 'Ethnically Mixed' Sports Teams in the North of England. *Children & Society*, 31(1), 50-60.
- Crossley, N. (2011). *Towards relational sociology*. Abingdon: Routledge.

- Dartsch, C. (2019). *Idrotten och (o)jämligheten: i medlemmarnas eller samhällets intresse?* Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- de los Reyes, P., & Kamali, M. (2005). *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering: rapport*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.
- Dodge, T., & Lambert, S. F. (2009). Positive Self-Beliefs as a Mediator of the Relationship Between Adolescents' Sports Participation and Health in Young Adulthood. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(6), 813-825.
- Donati, P. (2013). Relational Sociology and the Globalized Society. In Dépelteau, F., & Powell C. (Eds.), *Applying relational sociology: relations, networks, and society* (pp. 1-24). New York: Palgrave Macmillan.
- Eime, R. M., Harvey, J. T., Craike, M. J., Symons, C. M., & Payne, W. R. (2013). Family support and ease of access link socio-economic status and sports club membership in adolescent girls: a mediation study. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 10, 50-61. doi:10.1186/1479-5868-10-50
- Ekholm, D., Dahlstedt, M., & Rönnbäck, J. (2019). Problematizing the absent girl: sport as a means of emancipation and social inclusion. *Sport in Society*, 1-19. doi:10.1080/17430437.2018.1505870
- Elling, A., & Claringbould, I. (2005). Mechanisms of Inclusion and Exclusion in the Dutch Sports Landscape: Who Can and Wants to Belong? *Sociology of Sport Journal*, 22(4), 498. doi:10.1123/ssj.22.4.498
- Elling, A., & Knoppers, A. (2005). Sport, gender and ethnicity: Practises of symbolic inclusion/exclusion. *Journal of Youth and Adolescence*, 34(3), 257-268.
- Elofsson, S., Blomdahl, U., Lengheden, L., & Åkesson, M. (2014). *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden: en studie i åldersgruppen 13-16 år*. Stockholm: Stockholms stad - Idrottsförvaltningen, Forskningsenheten.

- Emirbayer, M., & Desmond, M. (2015). *The racial order*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Essen, J. V., Jegermalm, M., & Svedberg, L. (2015). *Folk i rörelse: medborgerligt engagemang 1992-2014*. Stockholm: Institutionen för socialvetenskap, Ersta Sköndal högskola.
- Essen, J. V., & Wallman Lundåsen, S. (2016). *Ideellt arbete inom idrotten* (Vol. FoU-rapport 2016:3). Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Educ Today*, 24(2), 105-112. doi:10.1016/j.nedt.2003.10.001
- Heinonen, T., Harvey, C. D., & Fox, K. M. (2005). Leisure as part of cultural retention of Finnish–Canadian immigrants. *Leisure/Loisir*, 29(2), 275-300.
- Highland, K., Lundahl, A., Kidwell, K., Hankey, M., Caballos, M., & McChargue, D. (2016). Latina and Non-Latina Mothers' Perceived Health Barriers and Benefits and Their Relationship to Children's Health Behaviors. *Maternal & Child Health Journal*, 20(6), 1305-1313. doi:10.1007/s10995-016-1932-1
- Hvenmark, J. (2012). *Är idrott nyttigt?: en antologi om idrott och samhällsnytta*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Inglehart, R. (2010). Faith and Freedom: Traditional and Modern Ways to Happiness. In Diener, E., Kahneman, D., Helliwell, J. (Eds.), *International Differences in Well-Being*. New York: Oxford University Press.
- Ingvarsdotter, K., Johnsdotter, S., & Östman, M. (2012). Lost in interpretation: The use of interpreters in research on mental ill health. *International Journal of Social Psychiatry*, 58(1), 34-40.
- Karp, S. (2004). *Den goda barnidrotten - föräldrar om barns idrott*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

- Kassman, A. V., & Kneck, Å. (2018). Ledarnas betydelse för hälsa och sociala relationer bland organiserade ungdomar. *Socialmedicinsk tidskrift*, 95(5), 517-527.
- Kepper, M., Broyles, S., Scribner, R., Tseng, T. S., Zabaleta, J., Griffiths, L., & Sothorn, M. (2016). Parental Perceptions of the Social Environment Are Inversely Related to Constraint of Adolescents' Neighborhood Physical Activity. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 13(12). doi:10.3390/ijerph13121266
- Kim, J., Kim, M., Henderson, K. A., Han, A., & Park, S. H. (2016). Serious engagement in sport and health benefits among Korean immigrants in the USA. *Int J Qual Stud Health Well-being*, 11, 31340. doi:10.3402/qhw.v11.31340
- Kneck, Å. (2015). *Living with diabetes - a lifelong learning process*. Stockholm: Karolinska Institutet.
- Kocken, P. L., Schönbeck, Y., Henneman, L., Janssens, A. C. J. W., & Detmar, S. B. (2012). Ethnic differences and parental beliefs are important for overweight prevention and management in children: a cross-sectional study in the Netherlands. *BMC Public Health*, 12(1), 867-876. doi:10.1186/1471-2458-12-867
- Langøien, L. J., Terragni, L., Rugseth, G., Nicolaou, M., Holdsworth, M., Stronks, K., ... Roos, G. (2017). Systematic mapping review of the factors influencing physical activity and sedentary behaviour in ethnic minority groups in Europe: a DEDIPAC study. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 14, 1-24. doi:10.1186/s12966-017-0554-3
- Larsson, B., & Engdahl, O. (2011). *Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering* (1. uppl. ed.). Malmö: Liber.
- Lawton, J., Ahmad, N., Hanna, L., Douglas, M., & Hallowell, N. (2006). 'I can't do any serious exercise': barriers to physical activity amongst people of Pakistani and Indian origin with Type 2 diabetes. *Health Educ Res*, 21(1), 43-54. doi:10.1093/her/cyh042

- Lidén, H. (2016). "Det er bare moro å spille her, rett og slett." Fotball som integreringsarena. In Seippel, Ø., Sisjord, M. K., Strandbu, Å. *Ungdom og idrett*. 213-231.
- Lindsay, A. C., Greaney, M. L., Wallington, S. F., Mesa, T., & Salas, C. F. (2017). A review of early influences on physical activity and sedentary behaviors of preschool-age children in high-income countries. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing*, 22(3), n/a-N.PAG. doi:10.1111/jspn.12182
- Lindsay, A. C., Wallington, S. F., Muñoz, M. A., & Greaney, M. L. (2018). A qualitative study conducted in the USA exploring Latino fathers' beliefs, attitudes and practices related to their young children's eating, physical activity and sedentary behaviours. *Public Health Nutrition*, 21(2), 403-415. doi:10.1017/S1368980017002579
- Loukaitou-Sideris, A., & Sideris, A. (2010). What Brings Children to the Park? Analysis and Measurement of the Variables Affecting Children's Use of Parks. *Journal of the American Planning Association*, 76(1), 89-107. doi:10.1080/01944360903418338
- Merton, R. K., Kendall, P. L., & Fiske, M. (1990). *The focused interview: a manual of problems and procedures*. 2nd Edition. New York: Free Press.
- Mirehie, M., Gibson, H., Kang, S., & Bell, H. (2019). Parental insights from three elite-level youth sports: implications for family life. *World Leisure Journal*, 61(2), 98-112. doi:10.1080/16078055.2018.1550437
- Morgan, D. L. (1997). *Focus groups as qualitative research*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Mota, J., & Quejros, P. (1996). Children's Behavior. Physical Activity Regarding Parents' Perception vs. Children's Activity. *International Review for the Sociology of Sport*, 31(2), 173-183. doi:10.1177/101269029603100204
- MUCF. (2014). *Fokus 14 - om ungas fritid och organisering*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

- Nielsen, G., Hermansen, B., Bugge, A., Dencker, M., & Andersen, L. B. (2013). Daily physical activity and sports participation among children from ethnic minorities in Denmark. *Eur J Sport Sci*, 13(3), 321-331. doi:10.1080/17461391.2011.635697
- Norberg, J. R., Dartsch, C., & Pihlblad, J. (2019). *Statens stöd till idrotten - uppföljning 2018*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Ny, P. (2014). *Tvärkulturella studier*. Malmö: Gleerup.
- Olsson, L. E. (2007). *Frivilligt arbete inom idrotten: möjlighet och ofrånkomlighet*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Pallin, C. (2012). *Svensk idrotts organisation och uppbyggnad – ur ett associationsrättsligt perspektiv*. Stockholm: Sveriges Riksidrottsförbund. Retrieved from: <https://docplayer.se/320837-Svensk-idrotts-organisation-och-uppbyggnad-ur-ett-associationsrattsligt-perspektiv-vo-2.html>
- Pang, B., Macdonald, D., & Hay, P. (2015). 'Do I have a choice?' The influences of family values and investments on Chinese migrant young people's lifestyles and physical activity participation in Australia. *Sport, Education & Society*, 20(8), 1048-1064. doi:10.1080/13573322.2013.833504
- Pripp, O., Plisch, E., & Printz Werner, S. (2005). *Tid för mångfald : en studie av de statligt finansierade kulturinstitutionernas arbete med etnisk och kulturell mångfald, genomförd av Mångkulturellt centrum, Botkyrka, på uppdrag av Kulturdepartementet*. Tumba: Mångkulturellt centrum.
- Riksidrottsförbundet. (2010). *Idrott och integration - en statistisk undersökning 2010*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Rönnbäck, J. (2015). *Det är väl typiskt tjejer : om basket, kropp och femininitet*. Malmö: Idrottsforum.org.
- Seippel, Ø., Sisjord, M. K., & Strandbu, Å. (2016). *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

- Shen, Y., Moore, A., Yang, P. Q., & Yeatts, D. E. (2017). Family, neighbourhood, and children's health: Trends and racial/ethnic disparities between 2003 and 2007 in the U.S. *Global Public Health*, 12(8), 970-987. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/17441692.2016.1172101>
- Spaaij, R., & Broerse, J. (2018). Sport and the Politics of Belonging: The Experiences of Australian and Dutch Somalis. In Oke, N., Sonn, C., & Baker, A (Eds.). *Places of Privilege: Interdisciplinary perspectives on identities, change and resistance*. 105-122. Brill Sense.
- Statistiska centralbyrån. (2016). *Undersökningarna om barns levnadsförhållanden*. Retrieved from http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__LE__LE0106/LE0106A01/?rxid=c2709df6-93d2-4168-a6c7-71cbe016462b
- Stefansen, K., Smette, I., & Strandbu, Å. (2018). Understanding the increase in parents' involvement in organized youth sports. *Sport, Education and Society*, 23(2), 162-172. doi:10.1080/13573322.2016.1150834
- Stockholms stad (2017). *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa: förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Strandbu, Å. (2006). *Idrett, kjønn, kropp og kultur: minoritetsjenters møte med norsk idrett*. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Strandbu, Å., Bakken, A., & Sletten, M. A. (2019a). Exploring the minority-majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls? *Sport in Society*, 22(4), 606-624. doi:10.1080/17430437.2017.1389056
- Strandbu, Å., Bakken, A., & Stefansen, K. (2019b). The continued importance of family sport culture for sport participation during the teenage years. *Sport, Education and Society*, 1-15.
- Strandbu, Å., Stefansen, K., Smette, I., & Sandvik, M. R. (2019c). Young people's experiences of parental involvement in youth sport. *Sport, Education and Society*, 24(1), 66-77. doi:10.1080/13573322.2017.1323200

- Svenska basketbollförbundet. (2015). Ny studie bekräftar – Basketen jämlik och jämställd bland barn och ungdomar [Press release]. Retrieved from: <https://www.basket.se/Nyheter/nyheterfransbbf/Nyhetsarkiv/Nystudie-bekrftar-Basketenjamlikochjamstalldblandbarnochungdomar>
- Taverno Ross, S. E., Dowda, M., Colabianchi, N., Saunders, R., & Pate, R. R. (2012). After-school setting, physical activity, and sedentary behavior in 5th grade boys and girls. *Health & Place*, 18(5), 951-955. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.healthplace.2012.06.013>
- Thoits, P. A. (2011). Mechanisms Linking Social Ties and Support to Physical and Mental Health. *Journal of Health and Social Behavior*(2), 145-161.
- Thompson, J. L., Jago, R., Brockman, R., Cartwright, K., Page, A. S., & Fox, K. R. (2010). Physically active families - de-bunking the myth? A qualitative study of family participation in physical activity. *Child Care Health and Development*, 36(2), 265-274. doi:[10.1111/j.1365-2214.2009.01051.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2009.01051.x)
- Tremarche, P. V., Robinson, E. M., & Graham, L. B. (2007). Physical Education and Its Effect on Elementary Testing Results. *Physical Educator*, 64(2). 58-64.
- Trigwell, J., Murphy, R. C., Cable, N. T., Stratton, G., & Watson, P. M. (2015). Parental views of children's physical activity: a qualitative study with parents from multi-ethnic backgrounds living in England. *BMC Public Health*, 15(1), 1-11. doi:[10.1186/s12889-015-2351-8](https://doi.org/10.1186/s12889-015-2351-8)
- Turner, B. J., Navuluri, N., Winkler, P., Vale, S., & Finley, E. (2014). A Qualitative Study of Family Healthy Lifestyle Behaviors of Mexican-American and Mexican Immigrant Fathers and Mothers. *Journal of the Academy of Nutrition & Dietetics*, 114(4), 562-569. doi:[10.1016/j.jand.2013.12.010](https://doi.org/10.1016/j.jand.2013.12.010)
- Walseth, K. (2008). Bridging and bonding social capital in sport—experiences of young women with an immigrant background. *Sport, Education and Society*, 13(1), 1-17. doi:[10.1080/13573320701780498](https://doi.org/10.1080/13573320701780498)

Walseth, K., & Fasting, K. (2004). Sport as a means of integrating minority women. *Sport in Society*, 7(1), 109-129.

Wutich, A., Ruth, A., Brewis, A., & Boone, C. (2014). Stigmatized neighborhoods, social bonding, and health. *Med Anthropol Q*, 28(4), 556-577. doi:10.1111/maq.12124

Zacheus, T. (2010). The significance of sport and physical activity during the acculturation and integration process of immigrants in Finland – the experts' view. *European Journal for Sport and Society*, 7(2), 155-166.

Bilaga 1

Schema över analysförfarandet med exempel på meningsbärande enhet, kondensering, kod, kategori och område

Meningsbärande enhet	Kondensering	Kod	Kategori	Tema
Jag hade aldrig sådana aktiviteter som exempelvis fotboll i mitt liv. Det fanns inte när jag var barn. Man gick till skolan och koranskolan och kanske lekte i kvarteret men det fanns aldrig en specifikt utsatt tid för en sån aktivitet. Det var ingen som arrangerade det åt oss	Inga organiserade idrottsaktiviteter på fritiden utan det var skola och koranskolan samt spontanlek under egen uppväxt	Föräldrar-skap	Barndoms-erfarenheter	En inrutad, anonym och kravfylld tillvaro
Och du får även andra vuxna att förhoppningsvis att relatera till, som du kanske får förtroende för, som du kan ställa frågor som du inte kan ställa till dina föräldrar	Andra vuxna att få förtroende för än de egna föräldrarna, kan bli resurs (genom idrotten) som kan svara på frågor	Större socialt nätverk	Idrottens mervärden	Samband mellan fysisk aktivitet, hälsa och föreningsliv
Tjejjidrott ska vara begränsad, om hon dansar balett okej men om hon tränar body building eller spelar fotboll, då har hon ingen kvinnlighet kvar	Olika förväntningar på pojkar och flickor av betydelse för idrottsutövande	Köns-aspekter	Idrottsliga könsskillnader	Könsaspekter av betydelse för utövande av fysisk aktivitet och idrott
Det mesta är inriktat på killar... föreningar som ställer upp extragrejer... folk liksom startar projekt, nattfotbollen är ett sånt exempel, då var det polisen och lite frivilliga som startade det men är killar, killar, killar,	Extra aktiviteter riktas främst till pojkar	Föräldrars förslag	Riktat utbud och aktiviteter	Föräldrars förslag på åtgärder för breddat deltagande i idrottsrörelsen

Bilaga 2

Metoddiskussion

Forskning om relationer mellan olika befolkningsgrupper riskerar att bidra till alltför grova generaliseringar och förstärka känslan av ”vi och dom” (Ny, 2014). Därför är det viktigt att framhålla att undersökningens resultat skall ses som ett nedslag i en föränderlig ström av interaktionsprocesser som ständigt skapas och återskapas. Förhoppningsvis ger rapporten viss inblick i hur grupper av föräldrar i Hässelby-Vällingby resonerar kring fysisk aktivitet, hälsa och idrottsrörelsen samt skillnader mellan könen. Men de personer som valt att delta i undersökningen kan mycket väl skilja sig från andra och generaliseringar blir därför sårbara. Vi vill ändå hävda att undersökningens resultat kan vara av värde för forskningen i den utsträckning den ger uppslag till nya idéer och inblickar i föräldrarnas tillvaro. Denna rapport har breda frågeställningar och i resultatet redovisas föräldrarnas upplevelser och uppfattningar som inte enbart och direkt relaterat till idrott och idrottsrörelsen utan också handlar om tillvaron i stort för både dem själva och deras döttrar. Detta gjordes med inspiration av Walseth och Fasting (2004) som undersökt idrottens möjlighet att vara en integrationsarena i Norge och där hinder och barriärer för integration behövde belysas både innanför och utanför idrotten. Strandbu (2006) påtalar också vikten av att motverka felaktiga föreställningar om att flickor med utländsk bakgrund deltar mindre i idrotten enbart beroende på att de hålls borta av sina föräldrar. I denna rapport var därför en av målsättningarna att låta de utomeuropeiskt födda föräldrarna göra sin röst hörd med förhoppning om att bidra till en mer nyanserad förståelse med beaktande av flera perspektiv.

De genomförda fokusgruppsintervjuerna utvecklades olika. Intervjun med somaliska pappor liksom pappor från Eritrea innehöll relativt livliga interna diskussioner,

vilket eftersträvas inom metoden, medan intervjun med de syriska papporna mer kom att handla om olika faktafrågor. Det blev tydligt att de syriska papporna, som också var få, hade helt olika erfarenheter från sitt födelseland vilket kan bero på att de hade väldigt olika utbildningsbakgrund och social status samt att det var stora skillnader i hur lång tid de bott i Sverige. En viss variation av erfarenheter bland deltagare ses som en fördel i fokusgruppsintervjuer eftersom det kan ge fler perspektiv kring givna frågeområden, men det kan också skapa problem med deltagare vars inbördes relationer präglas av statushierarkier (Merton et al., 1990). För att fördjupa studiens frågeområden ytterligare hade upprepade intervjuer kunnat göras vilket troligen hade medfört att deltagarna hade kommit att känna sig mer bekväma med studiens upplägg och metod och de olika frågeområdena hade kunnat beläggas ytterligare (Kneck, 2015). I vissa grupper pågick ibland flera samtal parallellt, som i intervjuerna med syriska och eritreanska mammor. Där hade det varit bra att kunna göra en uppföljning med ytterligare mindre fokusgrupper eller alternativt individuella intervjuer. Att blanda män och kvinnor från de olika grupperna hade varit ytterligare ett alternativ för att stimulera till nya perspektiv vid ett andra intervjutillfälle.

Att utgå från föräldrars erfarenheter och uppfattningar bedömdes som relevant då tidigare forskning har visat på att föräldrar har stor betydelse för barns fysiska aktivitet och deltagande i idrottsaktiviteter (Coakley, 2006; Langøien et al., 2017; Lindsay et al., 2018; Mota & Quejrós, 1996; Pang et al., 2015; Strandbu et al., 2019c). Det var också viktigt att intervjua föräldrar eftersom föräldrar tilldelas en så pass central betydelse inom det sätt som idrotten är organiserad i Sverige. Samtidigt var vi medvetna om att intervjuer med föräldrar från olika delar av världen skulle ställa andra krav på forskningsprocessen än att exempelvis enbart intervjua svenskfödda föräldrar. Att deltagarna skulle ha möjlighet att kunna prata på sitt modersmål var viktigt då vi inte ville begränsa urvalet till enbart de som pratade flytande svenska. Att prata om barn, familjeliv och värderingar kan också ses som känsliga områden och det ansågs viktigt att deltagarna kände att de kunde ge de nyanser och fördjupningar som de önskade. Detta ledde samtidigt till en av de största utmaningarna inom projektet, att genomföra fokusgruppsintervjuer på olika språk. Att i forskning intervjua en person med hjälp av tolk är vanligt men när det gäller att använda tolk i

fokusgruppssammanhang är detta mindre beskrivet och då handlar det ofta om att forskaren själv är tvåspråkig och kan genomföra fokusgruppsintervjun på deltagarnas modersmål. En fokusgruppsintervju skiljer sig mot en vanlig intervju av en enskild person i taget på så sätt att det främst är interaktionen mellan deltagarna som är central. Forskarens roll är att initiera frågeområden och att söka klargöranden och fördjupade diskussioner. Vid tolkanvändning är val av tolk och hur tolken används ibland helt avgörande för studiens trovärdighet. Att använda tolk innebär en rad ställningstagande som berör vilken roll tolken ska ha i forskningsprocessen, tolkens språk, kultur och forskningskompetens behöver värderas. Språk och språkbruk kan i sig vara mycket värdeladdat med dialekter och sociala koder, enskilda ord kan vara viktiga för att visa respekt och för att skapa förtroende mellan forskare, tolk och informant. För forskaren blir det avgörande att tolken då inte bara översätter precis det som forskaren säger utan också anpassar språk och ordval till situation och exempelvis informantens status och samhällsställning. Samtidigt belyses faror med att tolken "tar över" intervjun med egna frågor eller inlägg (Ingvarsdotter et al., 2012). Efter en rundringning till olika tolkförmedlingar visade det sig vara svårt att finna en tolk som kunde åta sig denna typ av uppdrag, det vill säga tolka en hel gruppkonversation. Det togs också i beaktande att ett ständigt pågående översättande samtidigt som diskussionen pågick skulle inverka negativt på fokusgruppsintervjun och där det slutligen bedömdes som näst intill omöjligt för tolken att hinna uppfatta och tolka det som säs utan att detta skulle innebära långa pauser i dialogen mellan deltagarna. Ett alternativ var att låta tolken göra korta, svepande sammanfattningar av det som sagts, men detta bedömdes både som störande för deltagarnas diskussion och samtidigt innebära risk att viktiga delar gick förlorade med konsekvensen att forskaren då fokuserade frågeområden som inte var relevanta för den diskussion som förts. Tanken föddes då att istället hitta personer som kunde leda hela fokusgruppsintervjun på det, för deltagarna, aktuella språket och att översättning sedan kunde ske i ett senare skede. Samtidigt var vi som forskare medvetna om att vi genom att låta andra personer leda fokusgruppsintervjuerna, på ett för oss främmande språk, skulle innebära att vi behövde släppa mycket av den kontroll och möjlighet till inflytande över intervjuerna som är brukligt som forskare. En stor fördel i denna process var att många av de studenter

som vi involverade i projektet genom sin pågående utbildning var inlästa på kvalitativa metoder och genom deltagande i olika former av grupparbeten vana att leda diskussioner och fördela ordet. Samtidigt kunde vi se att olika studenter hade olika fallenhet för att inta rollen som fokusgruppsledare. Att vara fokusgruppsledare är många gånger svårt och det handlar om att både se till att alla kommer till tals, att fokus i diskussionen kretsar kring intervjufrågorna samt att tidsramar följs. Vissa studenter upplevde att det, trots att det var deras modersmål, var främmande att prata på det aktuella språket på det sätt som förväntas som fokusgruppsledare, andra var vana vid språket men hade inte samma kunskap om den aktuella gruppen. För att möjliggöra så bra fokusgruppsintervjuer som möjligt deltog därför i de flesta fallen två studenter som fokusgruppsledare med lite olika roller vid varje intervju. Exempelvis kompletterade de arabisktalande studenterna varandra genom att den ena kom från samma område som de syriska deltagarna och fick direkt bra kontakt och förtroende hos dessa, hon använde typiska fraser som var välbekanta hos gruppen medan den andra studenten pratade en annan dialekt men vara säkrare i rollen som fokusgruppsledare och pratade flytande svenska vilket underlättade vid översättning i det senare skede när transkriberingen ägde rum.

För att möjliggöra intervjuer med grupper av föräldrar från olika utomeuropeiska länder behövde vi som forskare alltså inta en annan roll än den mer traditionella forskarrollen. Både gällande rekrytering och genomförande av fokusgrupper tillika i översättningsprocessen var vi beroende av att andra personer med kännedom om språk och kultur som var relevant för de grupper av deltagare som inkluderades. Samtidigt hade vi en aktiv roll i medverkan under fokusgruppsintervjuerna främst genom att stötta studenterna i deras roll som fokusgruppsledare. Det handlade om att lägga märke till de som inte deltog i diskussionen eller hade svårt att uppmärksamma andra på sina inlägg. Vi hjälpte till med tidsramar och ofta behövde vi gå in och hjälpa till med hur frågor skulle förstås även om studien diskuterats med studenterna i förväg. Deltagarna ville vara säkra på att de hade uppfattat frågorna rätt och de hade ibland funderingar kring ämnen som togs upp. Ett exempel på detta var skillnaden mellan skolidrott och föreningsidrott, där även studenterna kunde ha svårt att förstå skillnaderna. Vi bidrog också aktivt i översättningsprocessen när studenterna uttryckte tveksamheter kring hur de skulle översätta vissa ord.

Exempelvis vid den arabiska översättningen så var det tydligt att enstaka ord kunde betyda en sak men sagt i ett givet sammanhang även kunde ha andra innebörder. Även här var det en stor fördel att ha två studenter som samarbetade och tillsammans med oss forskare kunde diskutera den bästa översättningen. Ibland angavs i översättningen två till tre olika ord då det var svårt att enas om bara ett ord som kunde motsvara ett enskilt svenskt ord. Även deltagarna upplevde samma sak, vilket visade sig i att i vissa av grupperna med utomeuropeiskt födda föräldrar användes en del svenska ord och uttryck. Ord som förknippas med Sverige och samhället här var mer naturliga att använda på svenska än på modersmålet menade deltagarna. Exempel på sådana uttryck var "hälsosamma vanor", "hälsosamt mat", "fritids", "mobil", "chat" och "sommarlov". I vissa grupper när föräldrarna återgav vad deras barn sa så sades detta automatiskt på svenska.

Rekrytering av deltagare var en utmaning i projektet, vilket inte var någon direkt överraskning då lägre deltagande i forskning bland personer med utländsk bakgrund är väl beskrivet. Ofta rekommenderas någon form av 'snöbollsmetod' där nyckelpersoner identifieras som i sin tur kan hänvisa vidare till andra personer. Initialt i projektet valdes inte denna metod då risken är att det blir ett selektivt urval utifrån nyckelpersonens kontaktnät. Vi valde istället att annonsera brett via skolor, föreningar och sociala medier samt på bibliotek och andra offentliga platser. Då detta inte gav något resultat fick vi ändå vända oss till personer i professionella och privata kontaktnät för att identifiera så kallade nyckelpersoner som kunde lotsa oss vidare till föreningar eller grupper av personer från de språkgrupper som vi valt att koncentrera oss på i det aktuella stadsdelsområdet. Ett visst förankringsarbete var nödvändigt innan tillräckligt många deltagare kunde fås. Det handlade om att besöka enskilda föreningar och berätta om studien och skapa förtroende för oss som forskare och ett intresse för studien. Det visade sig viktigt att förtydliga att studien inte handlade om att kontrollera eller bedöma deltagarna i deras roll som föräldrar eller att de behövde försvara sig eller sina döttrars olika agerande. När intentionen med studien blev förankrad hos deltagarna så vara det många som ville vara med. Även studenterna hade påtalat vikten av att vi tydliggjorde i både skriftlig och muntlig information att vi var oberoende forskare och inte från någon myndighet då det finns en rädsla hos många, enligt våra studenter, för myndigheter

generellt. Att vi också valde att intervjua svenskfödda föräldrar kan även i detta sammanhang också ses som en fördel då det blev mer trovärdigt att vi sökte en så bred bild som möjligt gällande erfarenheter och uppfattningar om det studerade området. Det kan konstateras att flera av deltagarna var arbetssökande vilket kan haft betydelse för resultatet men samtidigt inte är ovanligt då personer som inte är yrkesverksamma har större möjlighet att delta i olika undersökningar och forskningsprojekt.

Sammanfattningsvis kan sägas att det alltid är en utmaning att få de deltagare som önskas och att kunna genomföra datainsamling på planerat och önskvärt sätt men att detta kan vara ännu mer intrikat när språkliga och kulturella skillnader finns. Framgångsfaktorer för genomförandet av denna studie var samarbetet med språk och kulturkunniga personer, identifieringen av nyckelpersoner i olika etniska grupper som var väl förtrogna med studiens syfte, att ha en mångfald av rekryteringsstrategier samt en flexibilitet kring utförandet under processens gång.

Förteckning över tidigare publikationer

Rapport och Policy Brief 2014:1, *Radikala högerpartier och attityder till invandring i Europa*, av Mikael Hjerm och Andrea Bohman.

Rapport och Policy Brief 2015:1, *Internationell migration och remitteringar i Etiopien*, av Lisa Andersson.

Kunskapsöversikt 2015:2, *Politiska remitteringar*, av Emma Lundgren Jörum och Åsa Lundgren.

Kunskapsöversikt 2015:3, *Integrationspolitik och arbetsmarknad*, av Patrick Joyce.

Kunskapsöversikt 2015:4, *Migration och företagens internationalisering*, av Andreas Hatzigeorgiou och Magnus Lodefalk.

Rapport och Policy Brief 2015:5, *Svenskt medborgarskap: reglering och förändring i ett skandinaviskt perspektiv*, av Mikael Spång.

Rapport och Policy Brief 2015:6, *Vem blir medborgare och vad händer sen? Naturalisering i Danmark, Norge och Sverige*, av Pieter Bevelander, Jonas Helgertz, Bernt Bratsberg och Anna Tegunimataka.

Kunskapsöversikt 2015:7, *Kategoriernas dilemma*, av Per Strömblad och Gunnar Myrberg.

Rapport och Policy Brief 2015:8, *Valet och Vägen: Syriska flyktingar i Sverige*, av Emma Jörum Lundgren.

Rapport och Policy Brief 2015:9, *Arbetskraft från hela världen: Hur blev det med 2008 års reform?*, av Catharina Calleman (red.) och Petra Herzfeld Olsson (red.).

Kunskapsöversikt 2016:1, *Alla tiders migration!*, av Dick Harrison.

- Rapport och Policy Brief 2016:2, *Invandringens arbetsmarknadseffekter*, av Mattias Engdahl.
- Rapport och Policy Brief 2016:3, *Irreguljär migration och Europas gränskontroller*, av Ruben Andersson.
- Kunskapsöversikt 2016:4, *Diaspora – ett begrepp i utveckling*, av Erik Olsson.
- Kunskapsöversikt 2016:5, *Migration within and from Africa*, av Aderanti Adepoju.
- Rapport och Policy Brief 2016:6, *Invandring, mediebilder och radikala högerpopulistiska partier i Norden*, av Anders Hellström och Anna-Lena Lodenius.
- Kunskapsöversikt 2016:7, *Invandring och företagande*, av Martin Klinthäll, Craig Mitchell, Tobias Schölin, Zoran Slavnić och Susanne Urban.
- Rapport och Policy Brief 2016:8, *Invandringens effekter på Sveriges ekonomiska utveckling*, av Bo Malmberg, Thomas Wimarck, Jani Turunen och Linn Axelsson.
- Kunskapsöversikt 2017:1, *De invandringskritiska partiernas politiska inflytande i Europa*, av Maria Tyrberg och Carl Dahlström.
- Kunskapsöversikt 2017:2, *Hatbrott med främlingsfientliga och rasistiska motiv*, av Berit Wigerfelt och Anders S Wigerfelt.
- Avhandlingsnytt 2017:3, *Vägen till arbete. Utrikes föddas möte med den svenska arbetsmarknaden*, André Asplund, Caroline Tovatt och Sara Thalberg (red.).
- Policy Brief 2017:4, *Integration och tillit – långsiktiga konsekvenser av den stora invandringen till Norge*, av Grete Brochmann. Denna Policy Brief sammanfattar NOU 2017:2 om *”Integrasjon og tillit – Langsiktige konsekvenser av høy invandring”*.
- Kunskapsöversikt: 2017:5, *Invandringens historia – från ”folkhemmet” till dagens Sverige*, av Mikael Byström och Pär Frohnert.
- Rapport och Policy Brief 2017:6, *Invandring i medierna – Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010-2015?*, av Jesper Strömbäck, Felicia Andersson och Evelina Nedlund.
- Rapport och Policy Brief 2017:7, *Valdeltagande och representation – Om invandring och politisk integration i Sverige*, av Pieter Bevelander och Mikael Spång (red.).

Rapport och Policy Brief 2017:8, *Responsibility Sharing for Refugees in the Middle East and North Africa: Perspectives from Policymakers, Stakeholders, Refugees and Internally Displaced Persons*, av Susan F. Martin, Rochelle Davis, Grace Benton och Zoya Waliany.

Rapport och Policy Brief 2017:9, *Reforming the Common European Asylum System: Responsibility-sharing and the harmonisation of asylum outcomes*, av Bernd Parusel och Jan Schneider.

Rapport och Policy Brief 2017:10, *A Fair Share: Refugees and Responsibility-Sharing*, av Alexander Betts, Cathryn Costello och Natascha Zaun.

Rapport och Policy Brief 2018:1, *Somali Diaspora Groups in Sweden – Engagement in Development and Relief Work in the Horn of Africa*, av Nauja Kleist.

Rapport och Policy Brief 2018:2, *Akademiskt utbyte och internationell migration – En studie av stipendiater inom Svenska institutets Visbyprogram 1997-2015*, av Andreas Åkerlund, Astrid Collsiö och Mikael Börjesson.

Rapport och Policy Brief 2018:3, *Ensamkommande barns och ungas väg in i det svenska samhället*, av Eskil Wadensjö och Aycan Çelikaksoy.

Rapport och Policy Brief 2018:4, *Attityder till invandring – en analys av förändringar och medieeffekter i Sverige 2014–2016*, av Jesper Strömbäck och Nora Theorin.

Rapport och Policy Brief 2018:5, *Familj, medborgarskap, migration – Sveriges politik för anhöriginvandring i ett jämförande perspektiv*, av Karin Borevi.

Avhandlingsnytt 2018:6, *Barn och migration*, av André Asplund, Sara Thalberg och Caroline Tovatt (red.).

Policy Brief 2018:7, *Människohandel och människosmuggling i den irreguljära migrationen*, av Ryszard Piotrowicz.

Rapport 2018:8, *Asylsökandes möte med Sverige*, av Peter Esaiasson och Jacob Sohlberg.

Policy Brief 2018:9, *How Citizenship Laws Differ: A Global Comparison*, av Rainer Bauböck, Iseult Honohan och Maarten Vink.

Policy Brief 2019:1, *Bridging the Gap : Linking Reserch to Public Debates and Policy Making on Migration and Integration*, av Martin Ruhs, Kristof Tamas och Joakim Palme. Denna rapport är nedladdningsbar via Delmis hemsida eller via Oxford University Press: <http://fdslive.oup.com/www.oup.com/academic/pdf/openaccess/9780198834557.pdf>

Rapport och Policy Brief 2019:2, *Från Afrikas horn till Sverige: Smuggling, informella nätverk och diasporans engagemang*, av Tekalign Ayalew Mengiste och Erik Olsson.

Rapport och Policy Brief 2019:3, *Thai berry pickers in Sweden – A migration corridor to a low-wage sector*, av Charlotta Hedberg, Linn Axelsson och Manolo Abella.

Rapport och Policy Brief 2019:4, *Internationella studenter i Sverige – Avgiftsreformens påverkan på inflödet av studenter*, av André Bryntesson och Mikael Börjesson.

Kunskapsöversikt och Policy Brief 2019:5, *Migration and development – The role for development aid*, av Robert E.B. Lucas.

Policy Brief 2019:6, *Åter till grunderna – Läsförmåga, immigration och arbetsmarknadsutfall i Sverige*, av Jon Pareliussen.

Policy Brief 2019:7, *Ålder vid invandring och arbetsmarknadsintegration – det svenska exemplet*, av Torun Österberg.

Policy Brief 2019:8, *Barn med posttraumatisk stress – utvärdering av en gruppintervention för ensamkommande flyktingbarn med symptom på posttraumatisk stress*, av Anna Sarkadi.

Policy Brief 2019:9, *Suicidalt beteende och vård – skillnader mellan flyktingar, andra migranter och personer födda i Sverige*, av Emma Björkenstam, Ridwanul Amin, Ellenor Mittendorfer-Rutz.

Policy Brief 2019:10, *Fri rörlighet för arbetstagare i EU och dess effekter på statsfinanserna*, av Rafael Ahlskog, Lutz Gschwind, Pär Nyman, Joakim Palme, Martin Ruhs och Marcus Österman.

Rapport och Policy Brief 2020:1, *De som inte får stanna – Att implementera återvändandepolitik*, av Henrik Malm Lindberg.

Rapport och Policy Brief 2020:2, *Legal migration for work and training – Mobility options to Sweden for those not in need of protection*, av Bernd Parusel.

Rapport och Policy Brief 2020:3, *The Impact of War – Posttraumatic Stress and Social Trust Among Refugees*, av Jonathan Hall och Dennis T. Kahn.

Rapport och Policy Brief 2020:4, *Anti-smuggling and – Anti-trafficking Measures Are they compatible with the EU Charter of Fundamental Rights?*, Vladislava Stoyanova.

Policy Brief 2020:5, *Den reglerade invandringen och barnets bästa*, Louise Dane.

Policy Brief 2020:6, *Migrationspolitik, välfärd och jämlikhet*, Björn Östbring.

Avhandlingsnytt: 2020:7, *Migranterns möte med svensk hälso- och sjukvård*, André Asplund, Raoul Galli, Iris Luthman och Sara Thalberg (redaktörer).

Policy Brief 2020:8, *Språkkaféet som arena för språkträning*, Gunilla Jansson & Silvia Kunitz.

Policy Brief 2020:9, *Nyanlända elever och lärande på gymnasieskolans språkin introduktionsprogram*, Päivi Juvonen.

Den organiserande idrottsrörelsen har länge haft en central ställning i det svenska samhället och möjliggjort fysisk aktivitet för flera generationer. Samtidigt är flickor, och speciellt de med utomeuropisk bakgrund, underrepresenterade vad gäller deltagande i idrottsrörelsen. Mot bakgrund av detta syftar denna rapport att kasta ljus över flickors lägre deltagande. Rapporten bygger på fokusgruppsintervjuer med föräldrar födda i Syrien, Somalia, Eritrea och Sverige där föräldrars uppfattningar och erfarenheter kring idrott, barndom, hälsa och föreningsliv samt skillnader mellan pojkar och flickor behandlades.

Rapporten är skriven av Anders Kassman, docent i sociologi, och Åsa Kneck, medicine doktor med inriktning mot vårdvetenskap, båda verksamma vid Ersta Sköndal Bräcke högskola

Delegationen för migrationsstudier - Delmi - är en oberoende kommitté som initierar studier och förmedlar forskningsresultat som underlag till framtida migrationspolitiska beslut och för att bidra till samhällsdebatten.

Delegationen för
Migrationsstudier
Ju 2013:17